

שיעורים בספה"ק אור החיים
מכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א [313]
אמרי קודש מכ"ק אדמו"ר שליט"א [311]
דברות קודש משנים עברו [34] הרה"צ ר' מנחם
מנדל גולד שליט"א אב"ד לובלין פרשת השבוע
[1] מדור הניגונים [7] הרה"ג ר' נח גולדברג
משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - עובדות
וסיפורי צדיקים מתלמידי הבעש"ט [437]
שיעורים בספר אור החיים ואלשיך הקדוש
- הרה"ג ר' אלימלך שטמר [434] הרה"ג ר'
יוסף חיים גרינולד - פרשת השבוע [435]
הרה"ג ר' יהודה אריה אשכנזי - הלכות [436]

אהרן מוועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

מולד חודש מנחם אב: בליל שלישי בשעה 4:20 ו-16 חלקים | ראש חודש ביום רביעי

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אמרי קודש

האדם שלא לאכלו ויאכילו ממנו בידיים, אין זה נחשב כהתרת הנדר ועדיין הוא אסור לאכלו, רק כשיאמר לו 'מותר לך' אז הותר נדרו, הרי לנו שהדיבור יש לו כוח עוד יותר ממעשה בפועל.

וידוע כמה היו כ"ק אדמו"ר זי"ע וזקני אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע זהירים ביותר בכל מילה שיצאה מפיהם שתהיה בתכלית הנקיטות, ואין צריך לומר שהיו רחוקים מכל דיבור שאינו כהלכה ובהיתר, אלא היו נזהרים שלא להוציא מפיהם אפי' מילים שאין משמעותם מצד הטוב (כגון שחור או שמאל וכדו') ושמרו על דיבורם שיהיה נקי ומצוחצח, כי כל דיבור שיוצא מפי האדם יש לו השפעה בעליונים.

והחיד"א בפרשתן בספרו 'חומת אנך' כותב דבר נפלא, כדי לשבר את אזנם של אנשים המתקשים להבין איך יתכן שהאדם נמצא כאן, בעולם הזה, וכאשר הוא מוציא מפיו איזה דיבור קדוש מיד הוא משפיע בזה בעולמות העליונים, איך שייך הדבר, והרי מהלך חמש מאות שנה יש בין רקייע לרקייע, ומבאר העניין על דרך משל וז"ל: "שמעתי דלא יפלא האדם איך מדבר בעולם הזה השפל ודיבורו עושה רושם למעלה, הלא תראה היין שהוא במרתף, ומונח בחבית סתומה, בעת שדורכים הענבים (במקום אחר, בשדה או ביקב) אף שהוא רחוק מאוד, היין שבחבית מתנונע, והוא פלא, ומזה ניקח ראייה על הדיבור שהוא פועל למעלה" עכ"ל.

ובזה הוא מפרש הפסוק 'לא יחל דברו ככל היוצא' שעולה בגימטריא יי"ן עם הכולל, כי מן היי"ן נלמד שכאשר עושים אנו פעולה כאן יש השפעות למעלה, ככל היוצא מפיו של יהודי נעשה ומושפע בעולמות העליונים, עכ"ד.

וכותב וז"ל, ונראה לי בדרך פשוט, כי הנה מצאנו הרבה מצוות מתורתנו הקדושה שתלויות במעשים דווקא, כסוכה ולולב ותפילין וכדומה. וכן יש כמה וכמה מצוות התלויות בדיבור פה, כי הדיבור הגם שנראה להמון העם שהוא דבר קל, אעפ"כ כוחו גדול עד למאוד כידוע מספרים הקדושים.

והנה במצורע מצאנו שתלויים טומאתו וטהרתו בדיבורו של כהן, אם אומר טמא הוא טמא ואם אומר טהור הוא טהור, אבל קודם הזדקקו לכהן אינו עדיין טמא, ולאחר כך גם כן כל זמן שלא אומר לו הכהן טהור אינו כלום.

והנה כאן בהתרת נדרים הן גבי איש שהוא ביד החכם או שלושה הדיוטות, והן גבי אשה שתלויה באביה או בעלה הגם שנתנו להם בידם הדבר שאסרו על עצמם לא מועיל כלום, רק דייקא צריכין שיאמרו להם בפירוש בדיבור או החכם 'מותר לך' או האב ובעל 'מופר לך', ואז מותרים בדבר ההוא שאסרו להם מקודם.

הרי כי המצוה היא תלויה בדיבור דייקא, לפי זה אתי שפיר 'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר - זה הדבר' דייקא, פירוש בדיבור תליא מילתא 'אשר ציוה ה'', והגם שהחכם ושלושה הדיוטות או האב ובעל יתנו בפיהם הדבר הנאסר להם בנדר ושבועה אינו מועיל כלום רק דייקא בדיבור תליא התרה שיאמרו בפירוש מותר לך' או מופר לך', עכ"ד.

מדברי ה'מאור ושמש' חזינן איזה כוח עצום יש בדיבורו של אדם, איזה השפעה ותוקף יש לכל מילה ומילה היוצאת מן הפה. ובאמת בהתרת נדרים מצינו שהדיבור יש לו כוח עוד יותר ממעשה, דהא אם החכם המתיר את הנדר ייקח את המאכל שנדר

שוה"ט ליל שבת קודש פרשת מטות תשפ"ב עיה"ק צפת ת"ו

(בשבת קודש פרשת מטות העל"ט עלה בחלקם של חבורה מבחורי אנ"ש שיחיו לשבות בצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בעיה"ק צפת ואף זכו באופן מיוחד להיות מסובים בסעודת ליל שבת קודש ו'צפרא דשבתא' על שולחנו של כ"ק אד"ש, ואלו הדברים שנשמעו מפ"ק)

לאחר תפילת מעריב כאשר חזר כ"ק אד"ש מבית המדרש לביתו, דיבר עם ההולכים לצידו על מעלת עיר הקודש צפת והזכיר בשם זקינו כ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע שחזר על דברי ה'חסד לאברהם' זי"ע, זקיני של החיד"א זי"ע, שכותב בספרו (מעין שלישי, נהר י"ב) שאין אוויר זך בארץ ישראל כאווירה של צפת.

ונענה אחד הנוכחים (הרה"ג רבי ישראל קורנבליט שליט"א) שה'חסד לאברהם' כותב שם עוד, שהדר בעיר צפת מתנהגים עמו משמים בי"ג מכילין דרחמי.

קודם קידוש פנה כ"ק אד"ש אל הרה"ג ר' ישראל הנ"ל, ואמר: הזכרתם קודם את עניין י"ג מכילין דרחמי, ה'קדושת לוי' כותב בפרשתנו על הפסוק 'לא יחל דברו' כי מי שאינו עושה דיבורו חולין, אזי יש כוח בדיבורו לגזור ולהשפיע רחמים וחסדים, בח' ותגזור אומר ויקם לך, וזהו 'מטות' שיוכל להטות מידותיו של הקב"ה מדין לרחמים, עכ"ד.

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר ציוה ה'. ב'מאור ושמש' מדקדק בלשון הכתוב 'זה הדבר אשר ציוה ה'', וכי יעלה על הדעת שמושה אמרה מפי עצמו ח"ו.

ובדרך אגב, בעניין זה סיפר המשפיע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על עצמו שבהיותו ילד למד בת"ת דושינסקיא בירושלים עיה"ק ובאחד הימים הגיע נגיד אחד מארה"ב ונתן סכום כסף להנהלת הת"ת כדי שיוציאו את התלמידים לטייל ולפוש קצת, ונסעו אז ילדי הת"ת ליקב.

והיה זה בימי דריכת הענבים וניגש הילד אהרן (שידע על דברי החיד"א האמורים לעיל) אל מנהל היקב ושאלו לפי תומו האם יש כאן ביקב חביות יין שניתן לראות אותם תוססים כעת, התפלא בעה"ב מנין יודע ילד צעיר כמותו אשר בימים אלו תוסס היין המתיישן בחביות, והשיב לו הילד שצדיק קדמון כתב כן בספרו לפני כמאתיים שנה, והתפעל הבעה"ב מאוד לשמע הדבר ונתן לו במתנה שני בקבוקי יין.

וכבר הזכרנו את דברי ה'קדושת לוי' עה"פ 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה' וז"ל, 'מי שאינו עושה דבורו חולין עושה תקונים בכל היוצא מפיו ויגזור אומר ייקם לו, צדיק מושל ביראת אלהים ע"י שמירת ברית הלשון, וזהו 'מטות' שיוכל להטות מידותיו של הקב"ה מדין לרחמים עכ"ל'ק.

מסופר על הרה"ק השפת אמת מגור ז"ע שלאחר שנתייתם בילדותו התגדל אצל זקינו הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע, באחד הלילות התמיד בלימודו עד שהאיר כמעט היום ורק אז עלה על יצועו. למחר בבוקר התאחר קצת לקום וגער בו זקינו ה'חידושי הרי"ם' ונתן לו מוסר ותוכחה על שהתאחר.

לאחר שכיילה דבריו נענה הילד ה'שפת אמת' שנשאר ללמוד עד אור הבוקר כמעט ולכן איחר מעט לקום, כששמע החידושי הרי"ם את דבריו התפלא ושאלו 'אם כן למה לא הפסקת אותי בתחילת דבריי ואמרת שזאת הסיבה, ואזי לא הייתי ממשיך להוכיחך על כך', והשיב הילד שלמד זאת מפרשת השבוע.

דהנה בני גד ובני ראובן ביקשו להישאר בעבר הירדן כי היה שם מקנה רב לצאנם, ומשה רבינו הבין מדבריהם שאינם רוצים לצאת למלחמה עם אחיהם והוכיחם על זה 'האחיכם יצאו למלחמה ואתם תשבו פה' ואמר להם עשרה פסוקים של מוסר ודברים נוקבים על כך, ורק לאחר מכן הצטדקו בני גד ובני ראובן שכוונתם מתחילה הייתה לעבור חלוצים במלחמה ולשוב לבתיהם רק לאחר שיתיישבו בני ישראל בא"י.

ולכאורה למה לא אמרו זאת מיד למה ואזי היו חוסכים מעצמם את כל דברי התוכחה, אך העניין הוא שהם רצו לשמוע את דברי המוסר מפי משה רבינו ולכן חבל

היה להם להפסיקו בדיבורו, וסיים ה'שפת אמת' שכך נהג גם הוא ולכן המתין עד שסיים זקינו החידושי הרי"ם את תוכחתו ורק אז תירץ עצמו, ע"כ.

והנה בטעם הדבר שהתאוו לשמוע את התוכחה מפי משה רבינו, נראה לפרש על פי מה שהביא ה'אור למאיר' בשם אביו הרה"ק רבי דוד מדינוב ז"ע עה"פ 'זילונג העם על משה לאמור מה נשתה' (שמות טו, כב) דלכאורה צריך להבין בפסוק זה, 'א' מהו ה'לאמור', 'ב' מה חשבו דור המדבר שהיו דור דעה שמשה רבינו לא יתן להם מים לשתות?

ותירץ הרה"ק ב' הקושיות בחדא מחתא, כי בני המדבר ידעו מה כוחו של כל דיבור היוצא מפי משה רבינו והאמינו בעומק ליבם שאם אך יוציא משה רבינו מפיו התיבות 'מה נשתה' מיד ימלא ה' בקשתו וישלח להם ה' מים, וזהו 'זילונג העם על משה לאמור', היינו שכל תלונתם עליו הייתה שיואל לאמור ולהוציא מפיו התיבות 'מה נשתה' ומיד תבוא ישועתם, עכ"ל'ק.

ועל זה הדרך יש לומר כאן, דהנה כיבוש הארץ היה מלחמת מצוה וחששו בני גד ובני ראובן שמא יתעורר אצלם ניסיון היצר שלא להשתתף במלחמה אלא להישאר בנחלתם בעבר הירדן, והיו צריכים לזה כוחות מיוחדים, ולפיכך שתקו ורצו שימשיך משה בדבריו, כי ידעו איזה כוח יש לכל דיבור היוצא מפי משה רבינו מהימנא, וכיון שיאמר ויצווה עליהם בפירוש לצאת למלחמה, כמאה"כ 'האחיכם יצאו למלחמה ואתם תשבו פה', אזי בעצם דיבורו יסלק מהם כל הניסיונות והמניעות בעניין זה.

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמור וגו'. יש לדקדק מהו שנאמר 'לבני ישראל', דלכאורה היה לו לומר 'אל ראשי מטות בני ישראל', ונראה לבאר על פי מה שהיה כ"ק אאמו"ר ז"ע אומר בשם צדיקים והיה מרגלא בפומיה שהמנהיג מקבל את הכוח מהציבור המסתופף בצלו, ע"כ.

וזהו שחיברן הכתוב כאחד 'ראשי המטות לבני ישראל', דהא בהא תליא, דכל מה שהם 'ראשי המטות' זהו 'לבני ישראל', היינו בזכותם ומכוחם של בני ישראל.

בסעודת 'צפרא דשבתא'.

הגה"ח ר' משה ר' חיים דויד'ס (הויזמאן) זצ"ל (היארצייט השבוע ביום ח' אב) היה מתמיד גדול, תמיד ראוהו הולך עם הגמרא בידו. זכורני שבנסיעה לשבת בהעלותך

למירון היה ר' משה יושב כל הדרך כשהגמרא בידי ולמד מתוכה בהתמדה במשך כל הנסיעה - ובאותם ימים הייתה הנסיעה אורכת שעות מרובות.

וידוע שבכל יום בתפילת 'אהבת עולם' היה הגה"ח ר' משה שופך דמעות כמים ומבקש מהשי"ת בבכיות שייתן בליבו בינה להבין ולהשכיל בתורתו הק'.

ואמנם כן, כאשר יהודי מתפלל ומבקש מהשי"ת בדמעות שיפתח ליבו בתורתו, כאשר בחור עומד ומבקש מעומק הלב מהשי"ת שיעזרהו ויסייע לו להצליח בלימודו, תפילה כזאת בכוחה להפוך מצבו מן הקצה אל הקצה, לפתוח לו כל שערי סיעתא דשמיא בעז"ה.

ובעניין זה מסופר על הגה"צ רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל ראש ישיבת פוניבז' לצעירים שהיה תלמיד אחד בישיבתו שהלך והידרדר ברוחניות עד שלא ניתן היה כבר להחזיקו בישיבה והודיעו הנהלת הישיבה להוריו שהחלט להוציאו מהישיבה. אמו של הבחור בשמעה זאת ביקשה לקרוא להנהלת הישיבה לדין תורה.

קראו לה הדיינים ושאלו אותה איזה טענה יש לך על מנהלי הישיבה, ואמרה שטענתה היא למה לא הודיעו לה על כך מיד בתחילת הידרדרותו, מנהלי הישיבה התפלאו ושאלו מה היה מוסיף לה אם היו מודיעים לה אז, עשינו כל המאמצים שבידינו ולא עלתה בידינו.

ונענתה האם בפליאה, וכי איזו שאלה היא זו, אם הייתי יודעת שבני מתחיל לרדת ברוחניות אזי הייתי מתפללת בבכי ובדמעות לפני השי"ת שירחם על בני ויחזירו למוטב ובטוחני שעל ידי זה היה ניצל ועולה בחזרה על דרך המלך.

כששמע זאת הגה"צ רבי מיכל יהודה נענה כי צדקה בדבריה, והורה להחזיר את הבחור לישיבה כי מוכרחים לתת לאמו את האפשרות לבקש ולהעתיר בעבורו בדמעותיה. עכ"פ יש לדעת שכדי לזכות לבנים טובים צריך להתחנן ולשפוך דמעות לפני ה' - 'מ'דארף זיך אויסוויינען פאר די קינדער'.

איש כי ידור נדר לה' וגו' (במדבר ל, ג). כ"ק אאמו"ר ז"ל הביא דברי הגמרא (נדרים כב.) הנודר כאילו בנה במה והמקיימו כאילו מקריב עליו קרבן, וכתב הר"ן (שם, ד"ה הנודר) בטעם הדבר, שהנודר נדר מדמה בנפשו שמצוה קא עביד, שהרי השי"ת ציוה לפרוש מכמה וכמה איסורים וגם הוא מקיים בעצמו מנהג פרישות.

לכן אמרו דטעות בידו, והרי הוא כבונה במה ומקריב עליו קרבן, שאמנם ציווה השי"ת להעלות קרבנות לריח ניחוח אשה לה, אך זהו רק כשזוכה הקרבן בבית המקדש, אבל המוסיף ומקריב קרבן ע"ג הבמה איסורא קא עביד, כן גבי הנודר נדר, הגם שציווה השי"ת שיהיו ישראל פרושים, אך זה דווקא מה שמפורש בתורה ולא שיוסיף על עצמו איסורים ועינויים.

וכמו דאיתא בירושלמי (נדרים כט.) דאמרינן לנודר לא די"ך מה שאסרה תורה אלא שאתה מבקש לאסור עליך דברים אחרים, וכל המוסיף על מה שאסרה תורה הרי הוא כמקריב ע"ג במה ואיסורא קא עביד כי לא בזה חפץ השי"ת.

וכך הוא דרכו של היצר הרע לכבוא אל האדם לפתותו ואומר לו עשה כך ועשה כך, ולא עוד אלא שמסמא את עיניו ואומר לו שזהו מעשה מצוה, אבל באמת אינו אלא מעשה היצר, וכמאמר אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א על הא דאיתא בגמ' (שבת עה.) שוחט משום מאי חייב וכו' משום צובע, וכתבו התוס' (ד"ה שוחט) דקאי אשוחט דעלמא, ופירש הבעש"ט דהכוונה ליצר הרע שהוא שוחט דעלמא שמפיל אינשי דעלמא בפח יקוש - שעל כך יתחייב לעתיד לבוא וישחטוהו הקב"ה כידוע.

דהנה לכאורה יפלא למה נתחייב היצה"ר מיתה, והלא מאת ה' היתה זאת להסית בני אדם לעבירה, וחזקה שליח עושה שליחותו, וביאור הענין הוא, דפעמים בא היצר הרע אל האדם ומפתהו לדבר עבירה, ולא זאת בלבד אלא שצובע את מעשה העבירה ואומר לו שאדרבא למצוה יחשב זה המעשה, על זה נתחייב היצה"ר מיתה,

דאמנם הופקד לפתות הבני אדם לעשות עבירות אבל חלילה לו מלצבוע אותם ולדמותם למצוות, וזהו שוחט משום מאי מחייב, פי' למה נתחייב היצה"ר מיתה הלא שליחותו קא עביד, משום צובע שמסמא עיני האדם ואומר לו על עבירה שהיא מצוה.

ועל זו הדרך, גם הנודר נדר אשר מרבה במיני פרישות נדרים ותעניות, חושב שלמצוה יחשב לו התענית ועושה בזה נחת רוח להקב"ה, אבל באמת עצת היצר היא שרוצה להחליש האדם מעבודתו ית' על ידי התענית, עכתדה"ק.

לא להביא עצמו לידי נסיון

ונראה לבאר עוד החיסרון באיש הנודר נדר, דהנה כאשר מוסיף האדם על עצמו איסורים חדשים אזי מתחזק גם היצה"ר כנגדו בכל כוחו, ובזה יש לבאר מה דאיתא בירושלמי (נדרים כט.) ר' ירמיה שרי נדרא ומקיים ליה, והעניין הוא שבשעה שהיה נדרו בתקפו היה היצה"ר מתגרה שלא יקיים נדרו, ורק לאחר שהפר נדרו אז בנקל היה לו לקיים נדרו.

וכבר נתבארו הדברים בכלי יקר' (דברים כג, עה"פ וכי תחדל לנדור וגו' וז"ל, "לפי שיצרו של אדם תוקפו בדבר הנודר דווקא, וכל זמן שנדרו עליו אז היצה"ר מתגרה בו ביותר, ואומרים לו לא די"ך מה שאסרה עליך התורה והבו דלא לוסיף עליה להרבות גרוי של היצה"ר בך, לכך נאמר לא תאחר לשלמו - שלא לעמוד ימים רבים במצודתו, ולכך נאמר וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא, היינו היצה"ר המחטיאך כו" עכ"ל, וזהו כדאיתא בגמרא (סנהדרין קז.) לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסיון וכו'.

והנה מצינו באלשיך הק' ובאוה"ח הק', ובקדושת לוי, וכן איתא בעוד ספרים, שישנו סוג אחד של נדר הרצוי לפני ה', זהו כאשר נודר אדם לקיים את המצוה, או להימנע מדבר האסור מהתורה, נדר כזה שאינו בא לחדש איסורים אלא לחזק ולקיים אחת ממצוות התורה, הוא נדר טוב ונרצה לפני ה'.

ולפי זה יתבאר היטב לשון הכתוב, 'זה הדבר אשר ציווה ה' - איש כי ידור נדר לה', היינו רק לצורך זה הדבר אשר ציווה ה', מצוות הכתובות בתורה, דווקא לצורך זה 'איש כי ידור נדר וגו'.

זה הדבר - למו"ל ערלת הלב

והנה כתיב (ויקרא ט, ו) 'זה הדבר אשר ציווה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', ובתרגו"י אעברו ית יצרא בישא מן לבכון ומן יד יתגלי לכון איקר שכינתא דה', ובאור החיים הקדוש שם הביא דברי המדרש וז"ל "זה הדבר, מה הוא זה הדבר - על המילה, כמה דתימא זה הדבר אשר מל יהושע".

ומבאר האוה"ח דהכוונה היא למילת ערלת הלב, שהיא דבר המבדיל בין ישראל ובין אביהם שבשמים ומרחיקה אימתו מלבם, וזהו שציווה ה' לישראל באמרו 'זה הדבר', היינו שימולו את ערלת לבבם, ובזה מיד יראה להם כבוד ה', עכד"ק.

ועל דרך קדשו י"ל גם עה"פ בפרשתן 'זה הדבר כו' איש כי ידור נדר', היינו שלצורך מילת ערלת הלב, כדי להסיר את המניעות המעכבות אותו לקיים את מצוות התורה, או כדי לפרוש מדבר איסור הכתוב בתורה, לצורך זה בלחוד שרי לאדם לנדור נדר.

(תשע"ו)

"במצוות שבת גרוסה"

בשבוע הבעל"ט ב"ח תמוז בו חל יומא דהילולא של רבינו הגאון רבי שלמה גאנצפריד זצוק"ל בעל ה'קיצור שולחן ערוך' מתחילים "הלכות שבת" בלימוד "קיצוש"ע היומי" בתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וזהי ההזדמנות שלך! להצטרף למאות הלומדים כ"י, שלושה סעיפים ביום, השקעה של כמה דקות ביום המשנה את החיים לטובה ברוחניות ובגשמיות טעמו וראו כי טוב ה': "אך באיזה ענין נוכל לבוא לזו המדרגה שישמור שבת בכל פרט? העצה היעוצה לזה שיראה לזרז את עצמו ללמוד הלכות שבת, ולחזור עליה תמיד, כדי שידע האסור והמותר" (בעל ה'משנה ברורה' בהקדמתו להלכות שבת)

בקיצור, באפט זיך מיט!

הננו להודיע כי לרגל יומא דהילולא קדישא של "האר"י הקדוש" זיע"א

יערוך כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את שולחנו הטהור בבית מדרשנו "תפלה למשה" - צפת ביום ראשון ה' אב פ' דברים - תפילת מנחה בשעה 7:00

כל הרוצה להעמיד יין בשולחן הטהור לכבוד בעל הילולא להיוושע בדבר ישועה ורחמים, ע"ס 100 ש"ח יכול לפנות לגבאי ר' משה לוסיטיג 050-4184053 או בנדרים פלוס ע"ש בית המדרש לעלוב צפת

ליקוטי סיפורים ועובדות יקרות

מפי הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מחשובי אנ"ש ומעתיקי השמועה בחצר קדשנו

אם ה'גערער יונגערמאן נכנס לעניין

שמעתי מאחד מנכדי הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע: היה אברך אחד מחסידי גור שלא היה לו ילדים הרבה שנים ונכנס אצל הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (בתחילת שנות הנהגתו ממש, לאחר פטירת זקנו ה'חידושי הרי"ם זי"ע) והזכיר עצמו לפניו, ואמר לו ה"שפת אמת" שיתגרש והאברך הנ"ל לא היה לו חשק להתגרש כי היו חייהם טובים ונסע להרה"ק ר' יעקב אריה מראדזימין זי"ע שהיה מזקני צדיקי הדור והזכיר עצמו לפניו ואמר לו הרה"ק מראדזימין שיבטיח לו שיוושע בבו זכר בעז"ה, בתנאי שיבטיח לו שלוש מאות רובל, מאה עכשיו מאה כשהיו בשורות טובות, ומאה כשיולד הילד.

אותו חסיד לא הרהר פעמיים, הוציא מיד מאה רובל ונתן להרה"ק, ועבר זמן והיה אצלו חדשות ונסע לראדזימין ונתן לו עוד פעם מאה רובל, באותו הזמן היה עוד הפעם בגור ושאלו ה"שפת אמת" מה נהיה אצלך בבית הלא דיברנו ממשוהו (שיתגרשו).

וסיפר האברך הנ"ל לה"שפת אמת" את כל המעשה עם הראדזימינער ושיש כבר בשורות טובות אצלו, ואמר לו ה"שפת אמת" שזה לא כלום ואין כאן היריון, ואין זה אלא גידול ל"ע שנראה להרופאים כהריון. האברך הנ"ל נבהל מאוד ונסע עוד הפעם לראדזימין וסיפר להרה"ק את כל הנ"ל.

ואמר לו הרה"ק מראדזימין "אז דער גערער יונגערמאן האט אריין געשטעקט די האנט - אם ה'אברך הגורא' הכניס ידו לעניין זה... פירוש שאם כן אין כבר מה לעשות, ופתח את המגירה והוציא ב' מאות רובל ונתן לו בחזרה את כספו.

שמחת ההג

עוד שמעתי מאחד מנכדי הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע: לאחר פטירת הרה"ק ר' חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע התחיל ה"שפת אמת" זי"ע (שהיה אז בשנות אברכותו) להנהיג את העדה וכולם נסעו אליו, והיה להרה"ק ר' יעקב מראדזימין חלישות הדעת ואמר "ישועות קומט מען דא און חסידות גייען זיי דארטן לערנען - ישועות מגיעים לפעול כאן וחסידות הם הולכים לקבל שם".

בראש השנה נכנס הרה"ק מראדזימין מאוחר לשולחן ושאל אותו בנו, הרה"ק ר' שלמה דוד יהושע זי"ע, למה נכנס מאוחר ואמר לו שרצה לראות "א וואו איז דא שמחת החג - היכן שורה שמחת החג", וראה "אז ביי דער גערער

יונגערמאן איז דא שמחת החג - שאצל האברך מגור שורה שמחת החג", ונחה דעתו.

הרבי מודה שכאן הוא 'מתן תורה'

עוד שמעתי מאחד מנכדי הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע: לאחר פטירת ה'שפת אמת' זי"ע בנו הרה"ק ה'אמרי אמת' התחיל להנהיג ונסעו אליו חסידים זקנים מאוד, חסידי קוצק, ולפני חג השבועות ישבו שניים מזקני וחשובי החסידים הגה"ח ר' יואל שרייבר זצ"ל והרה"צ המפורסם ר' בן ציון אוסטרובער זצ"ל בחצר ביהמ"ד בגור ודיברו.

ועבר שם ה'אמרי אמת' וראה אותם וישבים ואמר להם 'ואל הזקנים אמר שבו לנו בזה' (פסוק זה כתוב בפר' יתרו לאחר מתן תורה) ואמר אחד לשני "אתה רואה ער האלט אויך אז דא איז מתן תורה - הנך רואה, הרבי עצמו סובר גם כן שכאן הוא 'מתן תורה'".

הגה"ח ר' יואל שרייבר היה בנו של הגה"ק רבי שמעון סופר מקראקא זי"ע, והיה מגדולי חסידי ה'חידושי הרי"ם' ולימים דבק בנכדו ה'אמרי אמת' זי"ע אף שהיה מבוגר ממנו טובא. ופעם התבטא ה'אמרי אמת' שכל יהודי צריך שיהיה לו ידיד טוב וקרוב אחד, ונתן דוגמא לכך 'א שטייגער אזוי וי איך מיט יואל שרייבער - כמו אני ור' יואל שרייבר".

ופעם כשנסע ה"אמרי אמת" מגור על עגלה עמד הגה"ח ר' יואל על מדרגת העגלה כשבידו בקבוק מים חמים מוכנים אם יצטרך ה'אמרי אמת' למזוג לו כוס תה, באמצע הנסיעה ראה אותו אחד מקרוביו רב מפורסם שהיה גם כן מנכדי ה'חתם סופר', והוא לא ראה את זה בטוב שנכד ה'חתם סופר' ישמש את האדמו"ר. אמר לו ר' יואל: "איך ווייס נישט פון וועמען האט דער זיידע מעהר הנאה פון מיין תה אדער פון דיין רבנות - איני יודע ממה יש לזקננו החתם סופר יותר הנאה, מהכוס תה שלי, או מהרבנות שלכם".

כל אחד יש לו דרך משלו

הרה"ח ר' יוסף כהן ז"ל היה מחסידי שטנפנטש ולימים הסתופף הרבה אצל כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע, ידוע המעשה שבעת שנערכה הלווייתו של הרה"ק ר' אברהם מתתיהו משטנפנטש זי"ע בארץ ישראל ועברה בבני ברק, לא ירד רביה"ק ה'ברכת משה' להשתתף בה.

בשבת שלאחר מכן, בשוה"ט ליל שבת קודש נענה רביה"ק אל הרה"ח ר' יוסף, ר' יוס'ל, מסתמא אתם ברוגז עליי, הלווייה של הרבי

שלכם עברה מתחת למרפסת ביתי ואני לא ירדתי, אגיד לכם למה, הנה אני לא ידעתי מראש שהלווייה תעבור ממש מתחת ביתי, אזי לא הייתה לי הכנה לכך, ובלי הכנה לא יכולתי לרדת".

וסיפר פעם הרה"ח ר' יוסף הנ"ל שפעם נפגשו הרה"ק ר' מרדכי שרגא מהוסיאטין עם אחיו הרה"ק ר' מנחם נחום משטנפנטש, ידוע שלהרה"ק משטנפנטש היו חסידים אנשים פשוטים (והיו מספרים עליהם שבהיכנסם לקו"פ לתת קוויטל ופדיון היו דורשים מהרה"ק שיתן להם 'עודף' מהפדיון) ולהוסיאטינער היו חסידים בעלי מוחין.

והתחיל כל אחד לספר על החסידים שלו איך הם נראים. אחר כך שאל הוסיאטינער את אחיו השטעפענטער אם רוצה להתחלף אתו בחסידים, וענה לו השטעפענטער שלא, כי כל אחד יש לו דרך משלו.

כל צדיק יש לו את הדרך שלו

הרה"צ ר' יוסף אדלר זצ"ל נכד רביה"ק הרדצ"ש זי"ע היה לו בן הגה"ח ר' יעקב אדלר ז"ל שהיה חתן הרה"ח ר' יצחק מאיר ברים ז"ל וסיפר ר' יעקב שבירושלים היה יהודי חסיד ברסלב יקר ומופלג ושמו הרה"ח ר' שלמה וועקסלער זצ"ל (כשהיה נכנס אל רביה"ק הרדצ"ש זי"ע היה קם בפניו לאות הערכה)

וסיפר ר' שלמה שפעם שאל את רביה"ק הרדצ"ש מה הוא אומר על הרה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע, ואמר לו רביה"ק, הנה בחושן המשפט של הכהן גדול היו י"ב אבנים וכל אבן היה לו גוון אחר, 'קענסט מיר זאגן דעם חילוק פון איין קאליר ביז דעם צווייטן קאליר, פירוש יעדן צדיק האט זיך זיין דרך - וכי יכול אתה להסביר לי מה היה ההבדל בין הגוון של אבן אחת לחברתה? והנמשל הוא שכל צדיק יש לו את הדרך שלו.

השגה ברבי

סיפר לי הגה"ח ר' שלמה מנחם ויינשטוק זצ"ל נכד רביה"ק הרדצ"ש: כשחיתן הרה"ק ר' ישראל מויזניץ בעל ה'אהבת ישראל' את בנו הרה"ק ה'מקור ברוך' מסערט ויזניץ עם בת הרה"ק המהרי"ד מבעלזא בזיווגו הראשון, נסע האהבת ישראל לשבת 'שול פיהרן' לבעלזא.

כידוע לבעלזא היה האדמו"ר הולך עם הטלית על השטריימל, והרה"ק המהרי"ד היה בעצמו הבעל קורא. וכשקיבל ה'אהבת ישראל' עלייה לתורה הסיר את השטריימל מעל ראשו (שלבשו בשעת קריאת התורה) ועלה לבימה

1 יקום פורקן' אז היה מסיר השטריימל ומעלה הטלית על ראשו לתפילת מוסף.

1 הטלית על ראשו ובקריאת התורה הוריד הטלית על כתפיו ולבש שטריימל כל קריאת התורה עד

1 יש לציין שכך היה גם מנהגו של אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע שהיה מתפלל בשחרית של שב"ק עם

רק עם הטלית על ראשו.

ועמדו שם שני חסידי בעלזא ודיברו ביניהם, ואמר אחד לחבירו ראה איזה חוצפה, שעומדים לצד הרב ופושטים את השטריימל, וענה לו חבירו 'שלושים שנה אתה מסתופף בצל רביה"ק ועוד אין לך השגה בו, אם כן מה אתה רוצה שהמחותן יהיה לו בשבת אחת השגה ברבינו'... (נ"א, אתה רוצה שיהיה לו כבר השגה ברבינו כמוך).

עמוד אש

עוד שמעתי מהגה"ח ר' שלמה מנחם ויינשטוק שהרה"ק ר' יהושע מבעלזא ז"ע נסתלק בהיותו על הרכבת כידוע, והיה אז בעיה לפי החוק להעביר נפטר בין הגבולות ולפיכך הסתירו מהרשויות שנפטר והושיבוהו ברכבת עם הפעלץ כמו כל אדם, והיו אף שניגשו ולחצו לו יד, והרופא צעק מדי פעם 'דער רבי לעבט דער רבי לעבט' כדי שלא יחשדו שנפטר.

וסיפר ר' שלמה מנחם ששמע מהגה"ח ר' שמואל אהרן ובר שראה נדפס בספר שיצא לאור בהונגריה שמקשה שם שהלא כל צדיק בהסתלקותו רואים עמוד אש וכאן לא ראו, ומתוך שם שהלא הוא נסע עם הרכבת והרכבת יש לו קטר, ודולקים בו שני פרוז'קטורים שמאירים לקטר וזה היה עמוד האש, זה אמר יהודי מבני אונגארין ברוב תמימותו.

איך ידע מראש

מעשה בחסיד קרלין שנסע להרה"ק ר' דוד משה מטשורטקוב ז"ע וביקש ממנו רשות להישאר על שבת קודש ואמר לו הטשורטקובער שמסכים בתנאי שלא יצעק בתפילתו כמנהג חסידי קארלין ואם אינו יכול לעצור עצמו שלא יישאר כאן לשבת.

החסיד בשמעו זאת לא היה יכול להבטיח כן ויצא מן החדר, לאחר מכן התיישב בדעתו שרוצה להישאר לשבת קודש, ושלח למסור להרה"ק שהוא מקבל על עצמו את התנאי ונשאר לשבת.

אמנם בשבת בבוקר באמצע תפילת שחרית לא היה יכול לעצור והתחיל לצעוק בתפילתו וחשבו החסידים שהרה"ק יתן לו נזיפה אבל לא אמר לו כלום, וכששאלו את הרה"ק 'מתחילה מאי קסבר ולסוף מאי קסבר?' ענה, איהר מיינט אז אונז שטערט אז א איד שרייט בארן דאווענען, שטערט אונז נישט - כסבורים אתם שמפריע לנו שיהודי צועק בתפילתו? זה אינו מפריע לנו כלל, אבל זה כן מפריע לנו מהיכן ידע מראש שבשבת יצטרך לצעוק בתפילתו.

לדוד מזמור

הרה"צ ר' בן ציון אפטער זצ"ל סיפר שהרה"ק ר' יהודה לייב מזאקליקוב רצה לנסוע פעם אל מורו ורבו הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע וכאשר הגיע למעבר הגבול אמרו לו שאי אפשר להמשיך כי יש שם קבוצת חיילים שחונה על

הגבול.

אמנם הרה"ק היה מוכרח לעבור שם כי לא הייתה דרך אחרת, וצעק הרה"ק מזאקליקוב 'סאיז זייער גרעניץ - וכי זהו הגבול שלהם?' והתחיל לומר בקול יפה ונעים 'לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה', ואמר את כל הקאפיטל, ופתאום התחילו כל החיילים לזוז מהמקום, ונאמר להם שעליהם לפנות את המקום, ועבר הרה"ק מזאקליקוב את הגבול והמשיך ללובלין, ולפלא הוא שמיד לאחר מכן פקדו על כל החיילים לחזור לאותו מקום.

כוחו של היצה"ר

סיפר לי הגה"ח ר' שלמה מנחם ויינשטוק זצ"ל ששמע מאביו הרה"צ ר' מרדכי דוד זצ"ל, חדב"נ רביה"ק הרדצ"ש ז"ע, שפעם בא משולח מארץ ישראל להרה"ק ר' ישראל מרוז'ין ז"ע, וזה היה בשבת חשובה שהיו הרבה אורחים ובאמצע השולחן שאל אותו הרה"ק מה נשמע בארץ ישראל והתחיל הנ"ל לשפוך אש וגפרית על ארץ ישראל ויושביה ונשתומם הרה"ק מרוז'ין.

ואחר כך כמה שבועות בא משולח אחר ובאותו שבת לא היה כל כך הרבה חסידים אצל הרה"ק מרוז'ין ושאל אותו הרה"ק באמצע השולחן מה נשמע בארץ ישראל והתחיל לספר בשבח ארץ ישראל ויושביה, מה טוב ומה נעים בה.

ואמר הרה"ק מרוז'ין: בוא וראה כמה גדול כוח השטן בשבת ההיא שדיבר אותו משולח לא טוב על ארץ ישראל היו הרבה אנשים ובשבת הזו שדיבר המשולח בשבח ארץ ישראל לא היו הרבה אנשים, זה כוחו של היצר הרע.

הבינו את כוונתו

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע על זקינו אבי אמו הרה"צ ר' יוסף ציינווירט זצ"ל שבשנת הסתלקותו לפני חג הפסח כשרצו להכין מים לפסח כנהוג בירושלים ציווה להכין רק עד יום ד' או ה' דחול המועד פסח, ואמרו לו שצריכים יותר, ואמר להם שלא להכין רק עד יום הנ"ל, וביום זה נפטר הרה"צ ר' יוסף והבינו את כוונתו.

אני לומד לעצמי

שמעתי מהרה"ח ר' יום טוב קראסניאנסקי שליט"א ששמע מחסידי חב"ד שהגאון האדיר החסיד רבי נחמיה בירך דוברבנער זצ"ל בעל שו"ת 'דברי נחמיה', מגדולי תלמידי הרב בעל התניא ז"ע נסע פעם עם רב גדול ומפורסם מהמתנגדים ודיבר עם ר' נחמיה בלימוד וראה שהוא גאון גדול מאוד, אמר לו אותו רב מתנגד 'איהר מוזסט זיין א חסיד' - אתם מוכרחים להיות חסיד שאם לא כן אזי הייתם כבר מפורסם.

ואמר לו הגאון רבי נחמיה אני אסביר לכם למה זה כן, 'וייל איהר לערנט פאר די וועלט, דעריבער וייסן אלע און איהר זענט א מפורסם, איך לערן פאר זיך, ממילא וייסט קיינער נישט

פון מיר - אתם לומדים עבור העולם, בשביל אחרים, לכן באמת כולם יודעים עליכם ואתם מפורסמים, ואילו אני לומד לעצמי, לכן לא יודע אף אחד ממני".

ע' פנים לתורה

עוד סיפר לי הרה"ח ר' יום טוב שליט"א שהיה ברוסיה גאון אחד ושמו ר' אלישע שהיה מכונה בתואר 'גאון הגאונים', ופעם כשלמד איזה סוגיה במסכת עירובין הקשה קושיא גדולה על דברי התוספות ומכוח אותה קושיא פירש את דברי הגמרא דלא כתוספות.

באותה העיר היה אז גם הרה"ק בעל התניא ז"ע שהיה עדיין אברך צעיר והוא יישב את דברי התוספות והסביר את דברי הגמרא כוונתה, והלמדנים בעיר קיבלו את דברי בעל התניא ולא קיבלו את שיטתו של 'גאון הגאונים'.

שם בעיר היה גם אחד מתלמידי הבעש"ט, הרה"צ רבי אפרים שמו, באחד הימים נפגשו שניהם והתאונן בפניו אותו גאון שאינו מבין מדוע לא קיבלו הלומדים את דבריו והתבטא "איני מבין, כשהראב"ד חולק על הרמב"ם זהו דבר מקובל, כשתוספות חולקים על רש"י זה דבר מקובל, וכשאון הגאונים חולק על תוספות - זה לא מקובל? אתמהא".

אמר לו רבי אפרים אני אסביר לכבודו מדוע לא מקבלים ממנו, כי הנה הגמרא אומרת שהתורה יש בה בחינת 'פנים ואחור', וכמו שיש 'שבעים פנים לתורה', כן יש 'שבעים אחור לתורה', והנה רש"י ותוספות, הרמב"ם והראב"ד הם מהשבעים פנים לתורה, ואילו אתם מהשבעים אחור לתורה (היינו תורה הנלמדת מתוך התנשאות).

באטיניא בויז'ניץ ובדולינא

שמעתי מהרה"ח ר' בערל שווייצר ז"ל מירושלים (יהודי יקר וירא שמים, ניצל שואה, שהיה מחסידי ויז'ניץ) שיר בחרוזים שהיה נפוץ בקרב חסידי ויז'ניץ בדור שלפני המלחמה "ווער ס'וויל האבן א ישועה זאהל פארן צום רעבין אין אנטטייא ווער סוויל האבן אלעס גוטס זאהל פארן קיין ויז'ניץ, ווער סוויל האבן א טאש א געשוואלנע זאהל פארן קיין דולינא".

(מי שרוצה לפעול ישועה - ייסע אל הרה"ק רבי חיים מאטיניא ז"ע, מי שרוצה שיהיה לו כל טוב ייסע אל הרה"ק האהבת ישראל' מויז'ניץ ז"ע, מי שרוצה ארנק נפוח ומלא בכסף ייסע אל הרה"ק מדולינא ז"ע)

עוד שמעתי ממנו שיר שהיו מזמרים חסידי ויז'ניץ לפני המלחמה "וואס טוהט א איד אין גלות ער פארט צום רעבין אויף שלוש סעודות, דאס איז א סגולה פאר פרנסה און חסידות - מה עושה יהודי בגלות? נוסע אל הרבי ונמצא אצלו בשלוש סעודות, וזוהי סגולה לפרנסה ולחסידות".

לימוד הלכה יומית כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ג' סעיפים ליום בקיצור שולחן ערוך - חק ולא יעבור

תיבה הנובעת כמעין

ההכנסה הייתה דלה. שניהם הרוויחו רק פרוטות מועטות, וידם לא הייתה משגת לקנות מאומה. מעיל חורפי אחד היה בביתם, כאשר היה יוסף לובש אותו הייתה זוגתו מסתגרת בבית, וכאשר הרעיה הייתה לובשת אותו, נאלץ יוסף להישאר בבית מחמת הקור. אך בכל זאת לא התאונו אלא קיבלו עליהם הכל באהבה ולא הרהרו אחר מידותיו של הקב"ה.

ראה הבעל דבר כי יוסף עומד בתומתו, עמד עליו לנסותו בנסיון קשה מקודמו. הגיעו ימי בין המצרים שבין שבעה-עשר בתמוז לתשעה באב, ובימים ההם נהגו כשרי ישראל לא לכבס את בגדיהם בימי בין המצרים, לא לסייד, ואף לא להלבין את קרקעית בתיהם. נשארה זוגתו של יוסף בבית, נשאר יוסף גם הוא בבית כי רגליו שבורות היו וחולות, נותר ביתם של יוסף וזוגתו ריקם, ללא פת לסעוד בה ארוחה אחת.

נמלך יוסף בדעתו, מה לי יושב בבית בבטלה, מוטב אצא לרחוב, אולי יזמין ה' דבר מה על דרכי.

יצא לרחוב מדדה על קביו, חיפש כה וכה, ושמע קול מצהלות המון חוגג. אנשים רבים עברו על פניו, ממהרים אל כיכר השוק. עצר אחד מהם ושאלו "לאן כולם ממהרים ומה קול צהלת ההמון?"

האיש ענה לו חטופות, תוך כדי הליכה זריזה, "לא שמעת? הרבי הגדול, רבי זושא מאניפולי בא לבקר בעירנו".

יוסף לא שמע מימיו על הצדיק. שב הביתה ושח לזוגתו על החדשות: אורח צדיק בא לעיר וכולם רצים לקראתו. יעצה לו "אם כן מדוע שבת הביתה?"

"ומה היה עלי לעשות?"

"מה שכולם עושים" לימדה אותו אשת החיל, "צדיקים אלו נאמר עליהם 'צדיק כתמר יפרח', מה טעם נמשל הצדיק לתמר דווקא? אלא מה התמר לולביו למצוה, ענפיו לסכך, ופירותיו לדבש ולמאכל, ואתה נהנה ממנו ברוחניות ובגשמיות, אף הצדיק כן, כל הקרוב אליהם אינו מפסיד... תמיד משפיעים הם בעין טובה על זולתם כל טוב ברוחניות וגשמיות. אף רבי זושא האורח, לבי אומר לי שהוא אחד מאלו, עומד ומחלק צדקה לעניים. לך אליו, ספר לו על מצבך הדחוק ויכבד אותך במתנת יד, כמה פרוטות להחיות את נפשנו".

"איך יושעני הצדיק?" טען, "מה יתן לי, והלא הוא בעצמו נסמך על שלחן אחרים".

זוגתו לא אבתה שמוע, "לך אליו, שמא יש לו בכיסו מעט מעות, ויתן לך מעט, מהרה חושה טרם יחלק הכל לצדקה".

יוסף נתפס בדבריה האחרונים, "צדקו דבריך, הרבה קבצנים יעוטו עליו ויורקנו את כיסו, הולך אני ריקם".

אחת. בבחינת 'זה נהנה וזה לא חסר', ולכן משכו וקחו".

"הא כיצד?" הקשה רבי נפתלי מליז'ענסק, "שמענו על כספי מעשר, על מדקדקין בחומש, אבל על מי שנותן הכל, ומתרברב שאין נחסר ממנו דבר? כזאת לא ראינו ולא שמענו".

הזמינם הגביר לעלות לכרכרה, הושיבם לידו על מרכב מרופד שש וקטיפה, וציוה על העגלון לתת לסוסים לילך בנחת אל השדות והאפרים מחוץ לעיר.

כאשר נסעה העגלה לרוח היום בין עצים וכרמים, פתח האיש ויאמר לשני הצדיקים, "רואני שאתם משתוממים על הדבר הזה, ומבין אני שחוששים אתם על כספי שמא אין מקורו טהור, אספר לכם מנין זכיתי בעושרי, ותודו כי מקורו ברוך".

עני ואביון היה יוסף הכעכן מעודו. הוא פירנס את משפחתו בצמצום ממכירת כעכים המכונים בייגלך, וכיון שתמיד היה מהלך בין הרחובות וכעכים בידו, קראו אותו "יוסף מוכר הכעכים". אפס, כי מן המעות שהרוויח היה עליו להחזיר לאופה את הקרן, ואילו הרווח לא היה אלא פרוטות אחדות. הוסיף יוסף ושלה ידו גם במלאכה אחרת מעניין לעניין באותו עניין. אור ליום הששי היה עובר בין בתי העשירים ומנפה את הקמח בביתם, מוסיף עליו ביצים, לש ממנו עיסה, ועושה ממנה חלות לשבת קודש. (רק עשירים בזמן ההוא היו אוכלים חלות שנאפו בביתם מקמח לבן. דלת העם ואפילו בינונים היו אוכלים פת ללא ביצים, מקמח ירוד, מן הפסולת שנותרה לאחר ניפוי הקמח הלבן).

תקופה קצרה השתפר מעמדו הכלכלי של יוסף, העשירים שבביתם היה אופה את החלות, היו חומלים על פניו הכחושות ועל מצוקת הרעב של עולליו שזעקה מתוך עיניו. שילמו לו תמיד שכרו מעל ומעבר, ולא אחת היו מוסיפים ונותנים מעט ירקות שנשארו, כמה ביצים, רוטל יין וכד חלב.

שבע שנים נמשך השובע במצרים ואילו חודשי השובע של יוסף לא הגיעו אלא לששה. לאחר כמחצית השנה התגברו עליו כמה מבין 'אוהביו דורשי טובתו', שהייתה עינם צרה בהצלחתו, אכלו עליו קורצא אצל העשירים בכל מיני תואנות של שקר, וכך הסיגו את גבולו ודחקו אותו שנית למצבו הקשה. ראתה אשתו כי מרווחי מכירת הכעכים לא יוכלו לחיות ולהאכיל את ילדיהם, שלחה אף היא ידה במלאכה. השכירה עצמה למשרתת בבתי עשירים, הייתה כובסת את הבגדים, מנקה וממרקת את הבתים, ובערבי שבתות הייתה מסיידת את הקירות ומכבדת את קרקעית החדרים לכבוד שבת קודש.

גווה של האשה כמעט נשבר מעבודות הפרך, וגם רגליו של יוסף נכתתו מהליכה שתחילתה בזריחת החמה וסופה בצאת הכוכבים, אך

וילכו שניהם יחדיו. שניהם נקראים רבי נפתלי ושניהם צדיקים. האחד הוא רבי נפתלי מליז'ענסק, בנו של הרה"ק רבי אליעזר מליז'ענסק (שבשובע הבא כ"ח תמוז הוא יום ההילולא שלו) ונכדו של קדוש ישראל הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק והשני הוא רבי נפתלי מראפשיץ. שניהם נועדו וילכו ברחוב העיר למגבית של צדקה עבור עניים תלמידי חכמים. מבית לבית הלכו ואספו פרוטה לפרוטה.

רבי נפתלי מראפשיץ נשא עיניו וירא עגלת צב באה לקראתם מצידו השני של הרחוב. אמר לחברו רבי נפתלי מליז'ענסק, "תיכף תראה דבר חידוש. בעגלה זו שבאה לקראתנו נוסע הגביר רבי יוסף, כמדומה שמילא ה' כל משאלות לבנו לטובה, יען כי הגביר הזה יושיט לנו את ארנקו ויבקש מאיתנו לקחת אדומי זה ככל שנחפוץ".

"מיהו האיש הזה?" השתאה רבי נפתלי מליז'ענסק, "מימי לא שמעתי על נדיבות לב מופלגת כל כך".

"עוד מעט קט ותקבל מענה על שאלתך" אמר רבי נפתלי מראפשיץ.

הסוסים דהרו לקראתם. הכרכרה התקרבה אליהם. בתוכה ישב אדם לבוש מעשה גביר בעמיו, מחלצות גזורות ביד חייט אמן, שרשרת של זהב יוצאת מכיס אפודתו ומחוברת בקצה לשעון של זהב. פניו מדושנות וטובות, עיניו בוהקות באור צהרים עליו, וכל מראהו כאדם טוב לב וטוב עין שהחיים שוחקים לו ונוהגים בו מידה של עין יפה.

כאשר ראה הגביר את שני הצדיקים ציוה מיד על העגלון לבלום את הסוסים, לבל יוסיפו לצעוד. הוא ירד מן הכרכרה לקראתם ולחץ את ידיהם בשמחה. "ברוכים הבאים בשם ה', מה לצדיקים בעירי".

"מאספים אנחנו ממון לצדקה" ענהו רבי נפתלי מראפשיץ, "לטובת עניים מהוגנים שאין ידם משגת".

תיכף חילץ העשיר מחיקו את צרור כספו ובתוכו אדומי זהב לרוב, פתחו לרווחה ואמר בלב צוהל ונדיב: "ברוך ה' שזיכה אותי להיות שותף לדבר מצוה, פשטו ידיכם וקחו כאשר תאוה נפשכם, אל תקמצו, אל תרע עינכם, ואל תחוסו על כספי".

השתוממו השנים לשמע דברי הנדיבות שלא שמעו כמותם, ואף רבי נפתלי מראפשיץ שכבר שמע מפי הבריות על טיבו של הנדיב רבי יוסף, עמד בלא ניע. אינה דומה שמיעה לראיה. עמדו שניהם וידיהם קפואות.

"מדוע אינכם נוטלים? מה לכם תמהים ומתבוננים ב?" קרא העשיר, "מבטיחכם אני נאמנה, לא בשחוק ובהיתול אמרתי לכם ליטול ככל שתרצו. ואם תחששו שמא מחסרים אתם את ממוני, אף אני אגלה לכם כי כל כמה שתקחו, אינכם מגרעים ממני אפילו פרוטה

"ואף על פי כן. אם לא ממון, יאציל עליך מברכותיו".

נענה להפצרותיה ויצא מביתו מדדה אט אט על קביו. עגלתו של הצדיק התקדמה באיטיות עד שהגיעה לכיכר השוק. כשנעצרה הוקפה בכל בני העיר שנגשו בהתלהבות אל רבי זושא, נתנו לו שלום ובקשו שיאציל עליהם מברכותיו. הכל רצו בבת אחת.

כאשר הגיע יוסף אל הכיכר מצא המונים מקיפים את העגלה. נערים נדחפו בהתלהבות נעורים כשהם דוחפים זקנים בלא שימת לב, אלו התרגזו והיו הודפים אותם במקלותיהם, זאטוטים אחזו בכח בידי הוריהם, שלא יאבדו בתוך ההמון, ובני תשחורת רבים שהיו מטפסים על הגגות ועל כל דבר גבוה, כדי לחזות בזיו קדשו של הצדיק.

יוסף עמד בצד, מחשש שמא גופו יהיה הבא בתור אחרי רגליו... להתקרב לא יכול, הצפיפות הייתה עצומה, לא הייתה גישה אל הרב הקדוש, למרות מאמצי אנשים רבים להשליט סדר במקום.

פתאום שמע את קול הרב קורא "ר' יוסף! ר' יוסף! יעלה ויבוא ויגיע נא אלי".

שמע את הקריאה, ולא היה לו צל צילו של ספק שאין הכוונה אליו. "כמה יוסף איכא בשוקא" אמר לעצמו כשראה את התור הארוך של כל ה'יוספים' שהורכב מרבנים ותלמידי חכמים, עשירים ונגידים, פרנסים ועסקנים.

כולם עברו בזה אחר זה כבני מרון לפני הצדיק שענה לבקשותיהם באורך רוח אולם לא התעכב עמו. "יוסף ה' עליכם, ברם, לא אל הנער הזה התפללתי" אמר לאחר שעברו כולם. "האין כאן עוד ר' יוסף?" קרא שוב.

יוסף הבין שהצדיק אכן מתכוון אליו. "שמי יוסף" נענה בקול חלוש והחל מפלס לו דרך בתוך הקהל. כשהגיע עד העגלה צהבו פניו של הרבי ואמר בקורת רוח "קרב הלום, כי לך קראתי".

עלה לעגלה, נתן לו רבי זושא שלום והחזיר לו שלום. הוא החזיק את ידו של האביון בידו העדינה והטהורה, הביט בו זמן מה ושאל, "מנין מקור פרנסתך?".

"אין לי כל פרנסה, כבר אין בביתי לחם לאכול ובגד ללבוש, על כן באתי אל כבודו", ענה בעצב.

הרב קרא לשמשו וצווה לו לאמר "הבא נא לי כד מי דבש".

מיד הלך השמש וכשחזר הביא עימו כד מי דבש וכוסות גדולות. מזג רבי זושא כוס מלאה עד גדותיה מי דבש ויצוה על יוסף "שתה הכוס עד תומה".

יוסף לא הורגל בשתייה מרובה, אולם התחזק מפני גדולתו של הרב המצווה, ברך ושתה את כל הכוס.

בשעה ששתה את הכוס הביט בו הצדיק ואמר לו, "לחיים ר' יוסף, לחיים. מה יש לך בביתך?".

יוסף התודה, "ביתי ריק מכל, לאחרונה מכרתי

את כל מטלטלי החיות נפש עוללי העטופים ברעב". "אך בודאי נותר לך משהו", כיוון אותו הצדיק לקראת מטרה.

יוסף נזכר, "אכן יש בביתי תיבה אחת קטנה".

נהרו פניו של הצדיק, הוציא מכיסו שלוש מטבעות כסף הנקראות "צוונציגער", שערך נקוב בסך עשרים פרוטה, מסר אותן לידיו ואמר, "הא לך מטבעות הללו, כשתבוא לביתך תניח אותן בתיבה, ומהיום והלאה יהיה לך ולבני ביתך מעות בשפע לכל ימי חייכם. התיבה היא תשפיע לכם מעות בכל זמן ועידן שתצטרכו דבר מה, תושיטו יד לתיבה ותטלו ככל שתצטרכו".

"אני הוא יוסף מוכר הכעכים" הסביר העשיר לשני הצדיקים היושבים עמו בכרכרה ומאזינים לדבריו. "ברכתו של הצדיק התקיימה במלואה, אך שמתי את שלוש המטבעות בתיבה, התמלאה מיד במטבעות עד גדותיה, ומאותו יום והלאה לא ידעתי עוד מחסור, נהפכתי לגביר עצום. התיבה שופעת רוב טובה וכמה שאני נוטל - היא מוסיפה והולכת ונובעת כמעין המתגבר. מודה אני לבוראי אשר חנן אותי בדעה לא לקמץ לצרכי צדקה, ואמנם מדוע אקמץ, והרי ככל שאטול, יתווספו עוד מעות כהנה וכהנה. לכן אמרתי לכם טלו מן הארנק ככל שתחפצו, שהרי לא משלי אתם נוטלים כי אם מברכתו של הצדיק, הרבי רבי זושא מאניפולי, זכותו יגן עלינו".

מקור: דברים ערבים, חלק א'.

2

נסד

הודעה חשובה לכלל הבחורים

החלה ההרשמה לקעמפ מתיבתא דקייטא'

במספר טלפון: 054-8438382

דמי השתתפות: 100 ₪ בלבד

פרטים נוספים יבואו בהמשך...

ברכת וקווי ה' יחליפו כח
זלז' החבורות

1

נסד

בשורה טובה תדשן עצם

הכנו... הכנו...

הננו לבשר לבחורים הן יש"ג הן יש"ק שבכל עיר ועיר שבטינתא דשמיא בחסד ה' עלינו נזכה השנה לצאת ל...

קעמפ מתיבתא דקייטא
בין הזמנים אב תשפ"ג

כאלו יחז' כאילו חלכ' חלכ'

בתיאריכים י"ט-כ"א באב | ימים ראשון-שלישי לפרשת ראה
במקום מפיאר ומרווח קמפוס חב"ד במגדל העמק

הקעמפ השנה יהיה מושקע ומיוחד במינו ומיעד
לכל הבחורים כולם ללא יוצא מן הכלל

שלושה ימים של התאחדות נפלאה תוכנית מרתקות ומגוונות

חיט א לעלזער הארץ,
חיט א חסידישע ברען,
אין א אידישע שטאלץ.

ובזכות שאז נדברו ידאי ה' איש לרעהו נזכה ליקשב ה' וישמע
החוט המשולש לא במהרה יתק

ברכת וקווי ה' יחליפו כח
זלז' החבורות

פרטים נוספים יבואו בהמשך...

הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק ז"ע

בן הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע - כ"ח תמוז תקס"ז

חביב לי מאוד כמעט ככל הספר נועם אלימלך, איך שהעיד בנו הרה"ק רבי אלעזר ז"ע על אביו שמסר נפשו עבור ישראל, חוץ ממה שמסר נפשו על קדושת שמו יתברך, ואמר שמצוה לפרסם למדפיסים שבאם ידפיסו מחדש הספר "נועם אלימלך" ידפיסו גם כן הקדמה זו, עכ"ל.

ספר הילולא קדישא

הצדיק שנקרא על שמו של אותו צדיק

היה זה בשנת תקפ"ז, במרכז הקדושה והטהרה אשר בללוב, העיירה הפולנית. הרבי ר' משה'לי [מלעלוב] ישב ליד השלחן בחדר הסמוך לחדר אשתו הרבנית שכרעה ללדת, תפוס במחשבותיו הקדושות. לפתע חטפתו תנומה קלה והוא נרדם. וכאשר הקיץ כעבור רגעים ספורים, עמד וסיפר למקורביו שעמדו סביבו את החזיון המפליא: - זה עתה נראו אלי שלשה צדיקים מגדולי עולם, הפצירו בי לקרוא תא שם הילד שיוולד לי על שמם. נתתי את הבטחתי רק לשנים מהם, הלא הם הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק, בנו של הרבי ר' אלימלך בעל "נועם אלימלך", והרבי ר' מנדלי מרימינוב. לצדיק השלישי לא הבטחתי - לכן לא אגלה לכם מי היה...

באותו רגע שסיים הרבי ר' משה'לי דבריו, פרצו הנשים לחדרו בקריאות שמחה וצהלה ובשרו אותו בבשרות מזל טוב כי נולד לו בן, אותו קרא הרבי בשם: אלעזר מנחם מנדלי [הוא רבינו הקדוש הראמ"מ ז"ע].

תפארת בית דוד

אביכם מלווה אתכם מעולם העליון

לאחר הסתלקותו של הרבי ר' אלימלך ז"ע נזקק פעם בנו רבי אלעזר ז"ע למעות, וביקש את הרב מראפשיץ ז"ע שיסע עמו לקבץ מעות, ואמר להרב מראפשיץ כי לכן מבקשו שיסע עמו כי עבורו מי יתן מעות, וכן ביקש ממנו שלא יספר שהוא נחות דרגא, כי באם יספר לא יתנו לו מעות. ואכן נסעו יחדיו והגיעו לאיזה אכסניא, הבעל הבית כיבד מאד את רבי אלעזר, וגם האנשים שהיו שם כיבדו אותו מאד, ובירכם בברכות וישועות, אך את הבעל הבית לא בירך, אמרו לו הרב מראפשיץ למה אינו מברך את הבעה"ב, ענה רבי אלעזר: ראיתי את אבי [הרה"ק הרבי ר' אלימלך] זצ"ל שמברך כבר להבעה"ב, אמר הרב מראפשיץ: אם אתם רואים את אביכם זצ"ל, אינכם צריכים לשום מלווה, כי אביכם מעולם העליון מלווה אתכם.

אוצר ישראל

תוכחת הצדיק

הרה"ק הצדק כבוד מורי חמי מו"ה אלעזר זצוק"ל הוכיחני פעם אחת בפסוק זה, וזה לשונו: "לך לך מארצך" (בראשית י"ג א') כי יש ארץ מגדלת גבורים לא תסמוך על זה, גם "ממולדתיך" יש אנשים אשר בתולדה מטבעם להיות טוכים גם על זה אל תביט, וגם "מבית אביך" היינו שיש לו אב צדיק וקדוש, מכל זה תלך, כי אם "אל הארץ אשר אראך" היינו יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך (תהלים קכ"ח ב').

הרה"ק ר' משה מקאונץ ז"ע - דעת משה (פרשת לך לך)

היה יכול להביא את המשיח

רבי אלעזר ז"ע בן הרבי ר' אלימלך ז"ע היה מאד שפל בעיניו. צדיקים אמרו עליו שבאם לא היה שפל בעיניו כל כך היה יכול להביא את משיח צדקינו.

אוצר ישראל

הזכות בעבורה חי עוד הרר"א מליזענסק

הרבי ר' אלימלך [מליזענסק] ז"ע אמר: זכות אחד יש לו שבעבורה עוד חי בעולם וואס איך האלט אויס מיין אלעז'שע [שתומך את בנו ר' אלעזר ז"ע] [מפי הגה"ק בעל שומר אמונים צוק"ל].

אוצר ישראל

"דרשו מעל ספרו נועם אלימלך"

שמעתי ממורי ורבי איש אלקים קדוש מורינו אלעזר בן הרב בעל נועם אלימלך נבג"מ שסיפר ששאלו אותו על אביו הקדוש בעל "נועם אלימלך" מה צוה לפני מותו, והשיב אם תרצו לידע צוואת אבא דרשו מעל ספרו "נועם אלימלך" שכ"ב שנה לפני מותו אמר הדברים אלו שבספרו וידעתי שבכל יום ויום היה מצוה מחמת מותו, ע"כ דפח"ח.

הרה"ק רבי משה מסאמבור ז"ע (אחיו של הרה"ק רבי צבי הירש מוידויטשוב ז"ע), תפילה למשה

ההקדמה הנפלאה לספר הקדוש נועם אלימלך

רבינו [הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק ז"ע] כתב ההקדמה הנפלאה לספר הקדוש נועם אלימלך שכתב בין השאר: וזה לשונו הקדוש: למען שמך הגדול תעשה ותקיים נא כל הברכות אשר תמיד על פה כבוד אבי מו' הורגלו להיות מברך ישראל ולמסור נפשו עליהם בכל עת ולבטל גזירות רעות בתפלתו הנאמנה במסירות נפשו וכו' עכ"ל.

והרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק ז"ע בעל "תפארת שלמה" הקפיד מאוד על המדפיסים (במהדורות שונות) שהשמיטו את ההקדמה הק' והנפלאה זו, ואמר בזה הלשון: כי ההקדמה זאת

בסעודת מלוה מלכה יכולים לפעול ישועות על ישראל

הרה"צ רבי אלעזר ז"ל מליזענסק אמר כי בסעודת מלוה מלכה יכולים לפעול ישועות על ישראל יותר מסעודות שבתות וימים טובים ואמר על זה משל למדינה אחת שהיתה סובלת במסי מלך ושריו וארנונות גדולים, פעם אחת הגיעה אליהם ידיעה כי המלך בכבודו יבא לשכון במדינתם על איזה ימים, וילבשו כולם בגדי יום טוב ויצאו לקראת המלך בשמחה וחדוה וקול משוררים ומנגנים, וכל הימים אשר המלך ישב ביניהם עשו סעודות גדולות וישמחו על פי נבל וכנור, ובהגיע היום אשר המלך יסע לביתו נתקבצו כל אנשי המדינה וילכו ונפלו לפני רגלי המלך, ויאמרו: אדוננו המלך אמנם כי כל הימים אשר שכנת בתוכנו היינו שמחים ומשמחים ולא הודענו לפניך את צרת נפשנו, כי לא רצינו להדאיב את הוד מלכותך, אבל כעת לפני נסיעתך מאתנו מוכרחים אנחנו לגלות לך כי כשל כחנו נשוא רוב המסים אשר העמסת עלינו, ולזאת מבקשים אנחנו להקל מעלינו את עולך הקשה. ודבריהם מצאו חן בעיני המלך וימלא את בקשתם.

כן אנחנו בני ישראל כאשר כל איש ישראל סובל מדאגות עול פרנסה ועול גלות, ועם כל זאת כאשר יגיע יום שבת קודש כל אחד ילבש בגדי כבוד ומכבד שבת מלכתא בשלש סעודות וישירות ותשבחות, ואין מעלה על שפתיו שום תחנה ובקשה לטובת נפשו כאשר אסרו לנו חכמינו ז"ל לשאול צרכיו בשבת, אבל בהגיע עת סעודת מלוה מלכה עם פרידת יום קדשנו, אז האיש המשכיל יכול לבוא לפני המלך - מלכו של עולם להשתפך נפשו בדברים כנ"ל, ואז בטח השי"ת ימלא כל משאלות לבנו לטובה, עד כאן דבריו הקדושים

חמרא טבא

שאל אביך

שמעתי שהרה"ק ר' אלימלך ז"ע אמר מי שמכיר את הצדיק הקדוש ר' פנחס מקארעץ ז"ע הוא מסוגל ליראת שמים. וכאשר שמע זאת בנו הק' ר' אלעזר ז"ע נסע לר"פ מקארעץ, ואמר הק' ר' אלעזר בעת שישב על השלחן של הק' ר"פ בזה"ל 'טאטע'. אמר הק' ר"פ: ודלמא לאו אביו הוא. ולא השיבו כלום. וכנסע הק' ר' אלעזר לביתו וסיפר לאביו הק' ר"ר אלימלך את הנ"ל. שאל הק' ר"ר אלימלך לבנו הנ"ל מה השבת לו. ואמר לא השבתי לו כלום. ואמר לו היה לך להשיב לו הלא כתיב שאל אביך (מעי"ן ליה"ט ז"ך א טאט"ע).

דברי יחזקאל

פרשת מטות - מסעי

נסיונות, כגון **קברות התאווה** שמתעורר בו רוח חמדה, ויש שנטבע ח"ו בקברות התאווה והעובר בטוב נסיון זה נזדמן לו נסיון המסע שאחרי כן. ומהם מסעות שזכו לקדושה יתירה, כן אין לך אדם שאין לו שעה.

הרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור - אמרי הרי"ם בשם שפתי צדיק

בענין המסעות שתלה הכתוב ביציאת מצרים נראה דכמו שנזכר יציאת מצרים נ' פעמים בתורה כמ"ש בזהוה הקדוש לרמוז שיצאו ממ"ט שערי טומאה ונכנסו בנ' שערי בינה. וכמו כן יש נ' שבתות בשנה שבכל שבת נפתח אחד משערי בינה הנ"ל. כמו כן היה באלה נ' מסעות לפי מה שכתב רש"י שחזרו לאחוריהן ח' מסעות נמצא שהם חמשים. ויתכן שזו המסע האחרונה בעבר הירדן היה מול שער הנ'. ולפי שכתבו חז"ל שנמסרו למשה רבינו ע"ה נ' שערים חוץ מאחד ותחסרהו מעט מאלקים לכן במסע זו כתיב מעשה בנות צלפחד שנעלם הדין ממשה רבינו ע"ה [וכן מצאתי ברבינו בחי']. ויש רמז לזה במה שכתוב **ויקרב משה את משפטן** ב'נון' ארוכה לרמוז שהיה מעין שער הנ' שהוא גבוה מכל השערים לכן נעלם ממנו. ויתכן ג"כ לומר כי בזו הבחינה עברו את הירדן וידוע כי בקיעת הירדן היה בעשור לחודש ניסן. והיא בחינת שבת הגדול שהוא שבת הנ' משבתות השנה כמ"ש שם מזה.

שפת אמת (תרנ"ד)

וְתִהְיֶינָה מַחְלָה תְּרַצָּה וְחַגְלָה וּמְלָכָה וְנִעָה בְּנוֹת צִלְפַּחַד לְבָנֵי דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים (ל, יא)

מספרים על ר' שלמה זלמן **מווילנא** תלמידו המובהק של הגר"א **מווילנא**. פעם אחת בא אליו נכבד מנכבדי ווילנא והתאוון לפניו כי השיא את בנו לבתו של אחד מחשובי הקהילה והיא אשה חכמה ויראת ה', אבל לאחר החתונה נודע לו כי גדולה היא מבעלה בעשר שנים. הפסיקו ר' שלמה זלמן ואמר לו בפרשת מסעי אתה קורא **"ותהיינה מחלה תרצה"** וגו' ורש"י מפרש, **כאן מנאן לפי גדולתם ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן**, וצריך ביאור אמר רק כאן מנאן לפי גדולתם היינו לפי גילם. אלא הדבר מסתבר בדרך צחות כך, על בנות צלפחד נאמר בגמרא (בבא בתרא ק"ט) שאפילו הקטנה שבהם לא נישאה פחותה מארבעים שנה, וכמוכן לפני נישואיהן לא היה נעים למנותן לפי שנותיהם ולפיכך בכל המקרא מנאן לפי חכמתם, אבל כאן בפרשת מסעי הרי הם נזכרות לאחר נישואיהן **"ותהיינה וגו' לבני דודיהן לנשים"**, על כן מנה אותן הכתוב לפי גדולתן זו מזו בשנים, מכיון שאחרי הנישואין אין לחשוש לכך שיוודע גילן.

נמלצו לחיכי בשם אוצר הישן

הדבר הנאסר להם בנדר ושבועה אינו מועיל כלום רק דייקא בדיבור תליא התרה שיאמרו בפירוש מותר לך או מופר לך כנ"ל.

מאור ושמש

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֲשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' (ג, ב)

אחר הסתלקות רבינו מרן הגה"ק מורינו הרב ר' **יצחק אייזיק מזידיטשוב** ז"ע היה בנו הרה"ק ר' אליהו זצ"ל אצל מחותנו הרה"צ הגה"ק ר' יהושע אבד"ק **בעלזא** ז"ע שהיה אז במרחץ לבאין סמוך לק"ק גריידינג והיה שם על שבת קודש פרשת מטות, ואמר לו הרה"ק מבעלזא להרה"ק ר"א שיאמר תורה, ואמר לו איזה פעמים ולא רצה עד שהפציר בו, ואמר כך: שמעתי מאבי הקדוש מאמר בשם רבו הקדוש מרן **צבי הירש מזידיטשוב** שאמר בשם הגה"ק ר' **יצחק מדראהביטש** ז"ע, כאשר רוצים לומר תורה לפני בני ישראל צריך להיות עכ"פ על אחד מן ג' אופנים, א' שיהיה דברי תורה לטובת נפש האומר, אופן ב' שיהיה התורה שיאמר לטובת כלל ישראל, אופן ג' שלא יאמר תורה עד ששמע מפי הגבורה עכ"ל.

ואמר הרה"ק ר"א זצ"ל, כל הג' אופנים היו כולם במשה רבינו, ומרומז בזה הפסוק (במדבר ל, ב) **וידבר משה אל ראשי המטות**, אופן א' לטובת נפש האומר, מרומז בראשי המטות, כי משה רבינו ע"ה היה הראש על כל הנשיאים ועל כל ישראל, אופן ב' **לבני ישראל**, שהתורה שאמר היה לטובת כלל ישראל, **לאמר זה הדבר אשר צוה ה'**, שלא אמר דברי תורה עד ששמע מפי הגבורה עכ"ל.

והפליא הגה"ק מרן מבעלזא זצ"ל דבריו הקדושים (זבד טוב דף ה' ע"ב).

ילקוט מהרי"א (זידיטשוב)

נְקֻם נְקַמְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחַר תְּאַסֶּף אֶל עַמֶּיךָ (לא, ב)

הרב הקדוש רבי מאיר זצ"ל **בן הרב הקדוש מבארדיטשוב** ז"ע אמר, שאותם העבודות והתפללות שהעלו והתפללו הצדיקים בחייהם, הם ממשיכים בהם גם לאחר שעלו לשמי מעלה לצרור בצרור החיים.

וזהו **נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך** (במדבר לא, ב), ורצונו לומר, נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים, אף אחר תאסף אל עמך (דעת משה להרה"ק רבי משה מבאיאן-קראקא ז"ע הי"ד ל"א אלול).

כתר תורה

אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמִסְעֵיהֶם (לג, א-ב)

כל איש ישראל עובר כל עניני המסעות, אלו

יש לומר הטעם שאנו קורים הג' פרשיות האלו **פנחס מטות מסעי בבין המצרים**

דהנה מבואר בשם **הבעש"ט** זל"ה דג' ערי מקלט יש לישראל שצריכים לקדשם דהיינו מחשבה ודיבור ומעשה, ויכולין לנוס שמה מגואל הדם שהוא היצר הרע, והנה **פנחס** הוא המועדים דבהם קדושת המחשבה שהם יומא דנשמתא ולא יומא דגופא, ומטות הוא על הדיבור דשם הוא פרשת הנדרים שצריך להוציא בשפתיו דוקא, ומסעי בני ישראל הוא על המעשה, ודו"ק.

אך פרי תבואה

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֲשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' (ג, ב)

ביאור (מהרה"ק ר' אברהם דוב מתמעליק זצוק"ל) פסוק (במדבר ל, ב) **וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה'**, דהיינו אם בן ישראל מטה מדרך הצלחתו ר"ל כל יזעף לבו על ד' ח"ו, רק יענה ויאמר **זה הדבר אשר צוה ד'**, כי היא גזירת המקום ברוך הוא וצריך לקבל באהבה רבה ולברך על הרע מעין הטובה בשמחה, וכאשר יעשה כן אני מבטיחו אשר יעלה על במתי הצלחה אי"ה.

ארץ החיים

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֲשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' (ג, ב)

ראוי לתת לב על אומרו **זה הדבר אשר צוה ה'**, הכי יעלה על הדעת שמשה אמרה מפי עצמו חס ושלום, ועיין ברש"י ואמנם הרבה פנים לתורה. ונראה לי בדרך פשוט כי הנה מצאנו הרבה מצוות מתורתנו הקדושה שתלויות במעשים דוקא כסוכה ולולב ותפילין, וכדומה יש כמה וכמה מצוות התלוים בדיבור פה, כי הדיבור הגם שנראה להמון העם שהוא דבר קל אף על פי כן כוחו גדול עד למאד כידוע מספרים הקדושים. והנה במצורע מצאנו שתלוים טומאתו וטהרתו בדיבורו של כהן אם אומר טמא הוא טמא ואם אומר טהור הוא טהור, אבל קודם הזדקקו לכהן אינו עדיין טמא ולאחר כך גם כן כל זמן שלא אומר לו הכהן טהור אינו כלום.

והנה בכאן בהתרת נדרים הן גבי איש שהוא ביד החכם או שלושה הדיוטות, והן גבי אשה שתלויה באביה או בעלה, הגם שנתנוהו להם בידם הדבר שאסרו על עצמם ולא מועיל כלום רק דייקא צריכין שיאמרו להם בפירוש בדיבור, או החכם מותר לך, או האב ובעל מופר לך, ואז מותרים בדבר ההוא שאסרו להם מקודם, הרי כי המצוה היא תלויה בדיבור דייקא. לפי זה אתי שפיר **וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר דייקא**, פירוש בדיבור תליא מילתא אשר צוה ה', והגם שהחכם ושלושה הדיוטות או האב ובעל יתנו בפייהם

עורך ע"י הרה"ג אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. מסיבות בתשעת הימים.

אין לעשות מסיבות בתשעת הימים, כגון מסיבת סיום הנוהגים לעשות בסוף השנה בבתי ספר. [הגר"ח קנייבסקי ביד בבין המצרים]. ואם עושים סיום מסכת, אין להחמיר, וכן נתפשט המנהג בהרבה ישיבות. [מורי הוראה].

ב. איסור כיבוס וגיהוץ בגדים והמסתעף.

א. אסור לכבס ולגהץ בגדים מהשקיעה דערב ראש חודש אב עד לאחר התענית דתשעה באב. ואפילו אין בדעתו ללבשם בתשעת הימים אלא לאחר תשעה באב, דנראה כמסיח דעתו מן האבילות. [שו"ע ומ"ב סימן תקנ"א ס"ג, רמ"א שם ס"ד, מ"א ופמ"ג שם ס"ט].

ב. אין להכניס בגדים במכונת הכביסה בערב ראש חודש כדי שיגמור לכבס בלילה. [מבית לוי, והגר"מ סירוטה מורה להקל בזה].

ג. מי שנתלכלכו כל בגדיו בזיעה וכיוצא בזה, הרי הוא כמי שאין לו אלא חלוק אחד, שמוותר לכבס, עד שבוע שחל בו תשעה באב. [מבית לוי]. ואפילו בשבוע שחל בו, אם יש לו רק חלוק אחד שנעשה מלוכלך כל כך, שאי אפשר ללבשו בלא כיבוס, אפשר להקל ולכבס. [נט"ג בשם ספר המנהיג על הל' ת"ב, והגר"מ סירוטה מורה דקשה להקל בזה].

ד. בגדי הקטנים שמתלכלכים הרבה, אפשר להקל ולכבסם אפילו בשבוע שחל בו, אך ישתדל לכבסם בסתר ככל האפשר. [רמ"א ומ"א סימן תקנ"א ס"ד, והטעם כתב בלבוש, דאין בכיבוסם משום שמחה].

ה. כשמכבס בגדי הקטנים במכונת כביסה, אסור לצרף בגדי גדולים שיתכבסו שם בבת אחת. [נט"ג].

ו. מי שאין לו בגד נקי לשבת, אפשר להקל ולכבסו לכבוד שבת. [מ"ב שם סקל"ב].

ז. חפיפת פיאה וסירוקה אסורה, דהוי בכלל איסור כיבוס וגיהוץ. מאידך סירוק רגלי בבית, הוי כסריקת שיער דמותו. [מבית לוי].

ח. מותר לנקות כתם מעל גבי בגד, ואינו בכלל איסור כיבוס. [הגרש"ז אויערבאך, שלמי מועד עתפ"א, מבית לוי].

ט. מותר לנער האבק מהבגד אפילו על ידי מברשת, ואינו בכלל איסור כיבוס. [נט"ג].

י. מותר לצחצח נעליים, ובפרט לכבוד שבת. [מבית לוי, מאידך בשו"ת אגרות משה או"ח ח"ג סי' פ' כתב דאסור לצחצח הנעליים בימות החול, וכן דעת הגרש"ז אויערבאך, שם].

ג. איסור לבישת בגדים מכובסים והמסתעף.

א. אין ללבוש בגדים מכובסים בתשעת הימים, אלא אם כן לבשם מעט [בערך עשר דק] לפני ראש חודש, דאז יצאו מכלל בגדים מכובסים. לא עשה כן, ישכב עליהם בלילה, או שישליכם על הארץ וידרוך עליהם עם מנעליו. ואין האיסור אמור אלא בבגדים עליונים, אמנם בגדים הצמודים לגוף, וכן גרביים, שיש בהם

הרבה זיעה, מותר ללבשם מכובסים, גם אם לא הכינם מערב ראש חודש.

ב. מותר ללבוש בגדים מכובסים לכבוד שבת.

ג. בעת הצורך, מותר להחליף בשבת את בגדיו כמה פעמים, כדי שיהיה לו עוד בגדים להחליף בתשעת הימים, אם נהנה מהם גם בשבת. [שו"ע ורמ"א שם ס"ג, מבית לוי, הגר"מ סירוטה, ועיין בפתחי תשובה יו"ד סימן שפ"ט סק"ב שכתב בשם שו"ת לחמי תודה, דמה שאסרו להחליף בגד מכובס בז' ימי אבילות הוא דוקא כשמחליף לתענוג, דכשמחליף לצורך כגון שהבגד התלכלך וכיו"ב, מותר].

ד. לכבוד שבת מותר לפרוס מפות מכובסות על השולחנות. אך בסדינים וכלי מיטה נהגו איסור. [רמ"א שם ומ"ב סקל"ג].

ה. לכבוד אורח מותר להחליף את הסדין וכלי מיטה גם בימות החול. [שו"ת מנחת יצחק ח"י סמ"ד].

ו. מותר להחליף מגבות בבית מדרש ובמקום ציבורי. [הגר"נ קרליץ הו"ד ביד בביהמ"צ].

ז. לכתחילה צריך להכין מערב ראש חודש הרבה מגבות בכל הבית כדי שלא יצטרכו להוציא חדשים. [הגר"מ סירוטה. אם נתלכלכו כל המגבות שהכין מערב ראש חודש, כתב בשו"ת התעוררות תשובה ח"ג ששל"ה, דמותו להוציא חדשים לצורך ניגוב הידים לאחר נטילת ידים לסעודה, דהוי כצורך מצוה]. ובקיצור שולחן ערוך [סימן קכ"ב ס"ט] כתב דמותו להוציא מגבות חדשות לכבוד שבת.

ח. בברית מילה ופדיון הבן, מותרים האב והאם וזקניו של התינוק ללבוש בגדי שבת מכובסים. [שע"ת שם, וא"א בוטשאטש שם, נט"ג].

ט. בחור בר מצוה הורוי וזקניו מותרים ללבוש בגדי שבת מכובסים לכבוד הבר מצוה ביום הבר מצוה. [שו"ת דברי יציב ח"ב סי' רל"ח, נט"ג].

י. לכתחילה יחדש בחור בר מצוה את בגדיו החדשים לפני ימי בין המצרים, דהיינו שילבשם מעט, ואם שכח, ילבשם מעט לפני ראש חודש אב, אמנם בדיעבד גם אם לא לבשם לפני י"ז תמוז או ראש חודש אב, מותר לחדשם ביום הבר מצוה. [שו"ת מקדש ישראל סק"ד, נט"ג].

ד. רחיצה. נטילת ציפורניים. תסרוקות.

א. נוהגים שלא לרחוץ כל גופו בתשעת הימים גם בערב שבת, אפילו במים צוננים. אולם רחיצת פניו ידיו ורגליו, בשאר ימי השבוע מותר רק במים צוננים, ובערב שבת מותר אפילו במים חמים. [שו"ע ומ"ב שם סט"ז]. ודוקא רחיצה לשם תענוג אסורה, אמנם רחיצה לשם בריאות, או מי שעוסק במלאכה של רפש וטיט וכיוצא בזה, ורוצה להסיר ממנו הלכלוך, כגון אלו מותרים ברחיצה ואפילו במים חמים אם צריכים לכך. [ערוך השלחן שם סל"ז].

ב. ועל פי זה כתבו פוסקי זמנינו, שבאלו המקומות שהחום וההבל גדול, אזי מי

שסובל מזיעה עד שאין דעתו מיושבת עליו, או שאין דעת הסובבים אותו סובלתו, וגדול כבוד הבריות, מותר להתקלח, ובמקום הצורך גם עם סבון ומים פושרים, ומכל מקום נכון שיתקלח בצינעא בביתו ולא במקוה ציבורית בפרהסיא. [שו"ת אגרות משה ח"ד אהע"ז ספ"ד, פסקי תשובות שם].

ג. אמנם צריך לשנות מדרך הרחיצה בשאר ימות השנה, דכדאי הוא בית אלוקינו להתאבל עליו, וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה.

ד. הנוהגים לטבול כל יום במקוה, מותרים לטבול גם בתשעת הימים, ואם אינו יכול לטבול במקוה צוננת, מותר לטבול במקוה חמימה. [כה"ח שם ס"ק ק"ץ].

ה. מותר לרחוץ קטנים כשהם מלוכלכים דאין ברחיצתם משום תענוג. [מ"ב שם סקצ"ג, חנוך לנער פכ"א סק"ד, ובמ"ב מהדורות דרשו הביא מהגר"נ קרליץ והגר"ח קנייבסקי, דברחיצת קטנים אפשר להקל בכל אופן, דאין ברחיצתם משום תענוג, והוא גם לצורך גידולם].

ו. בתשעת הימים מותר ליטול הציפורניים, ובשבוע שחל בו תשעה באב, יש אוסרים, ולכבוד שבת או לצורך מצוה אין לאסור. [מ"ב שם סק"כ, ודייק הגר"מ סירוטה מלשון המ"ב שכתב "וכן לכבוד שבת כשחל תשעה באב בשבת", ואם האיסור בכל תשעת הימים היה ההיתר נוגע לכל ערב שבת חזון].

ז. מותר לסרק השערות במסרק בתשעת הימים. [מ"ב סי' תקנ"א שם].

ה. שטיפת הבית.

א. נוהגים שלא לשטוף את הבית רק בצורה קלה ולא באופן יסודי. ואם נתלכלך הבית, מותר לשטוף כפי הצורך. [מבית לוי].

ב. לכבוד שבת, מותר לשטוף ולנקות את הבית גם עם חומר ניקוי. [הגר"מ סירוטה].

ג. לצורך חולה שצריך אורז צח וחדר נקי, מותר לשטוף עם גם חומר ניקוי. [שו"ת התעוררות תשובה ח"ג ס"ל].

ו. איסור קניית בגדים רהיטים וכלי בית חדשים.

א. בתשעת הימים אין לקנות בגדים או כלים חדשים שאין בהם הכרח, גם אם אינם חשובים כל כך, אפילו אם בדעתו להשתמש בהם אחר תשעה באב. [רמ"א ומ"ב שם ס"ז].

ב. אם מצא לקנותם במחיר זול שלא ימצא במחיר כזה לאחר תשעה באב, מותר לקנות. [כה"ח שם סקכ"א].

ג. מותר לקנות תנור גז, מקרר, מזגן, כשהתקלקלו בתשעת הימים ואי אפשר לתקנם.

ד. ארון בגדים, מיטות, שולחן וכסאות, שרכש לפני ימי בין המצרים, והגיעו לביתו בתשעת הימים, מותר לחדשם כשיש לו צורך בהם. [הגר"מ סירוטה].

ה. מותר לקנות נעלי גומי מיוחדים לתשעה

באב. [שו"ת אגרות משה או"ח ח"ג סי' פ'].
ז. תיקון בגדים ורהיטים.

א. אין לתקן ולהכשיר בגד חדש ללבישה בימים אלו. [שו"ע ומ"ב סימן תקנ"א ס"ז].

ב. בקורס תפירה, יתפרו סתם חתיכות בד זו לזו, באופן שלא יהא ראוי להשלימן לבגד. [שו"ת בצל החכמה ח"ד סנ"ד]. לענין רקמה, באופן שיש בו משום ריפוי בעיסוק, הורה הגר"ש אויערבאך דיש מקום להתיר, הליכות שלמה ע' תכו, גם דעת בעל שבט הלוי להתיר סריגה במקום הצורך, ע"פ הירושלמי שהיה מתיר מלאכת חוה"מ שלא יבוא לידי עבירה מחמת הבטלה, אך הוסיף שלא יגמרו הסריגה רק לאחר תשעה באב, מבית לוי ע' שעח].

ג. לתפור ולתקן קרע שנעשה בבגד ישן, או לתפור כפתור שנפל, מותר. [הליכות שלמה ע' תכב, מבית לוי עש"פ].

ד. מותר לתקן רהיטים ישנים שצריכים תיקון. [הגר"מ סירוטה].

ה. אכילת בשר.

א. אסור לאכול בשר אפילו בשר עוף, מראש חודש אב עד חצות היום של י' באב. [שו"ע ומ"ב שם ס"ט].

ב. גם לקטנים בריאים אין לתת מאכלי בשר בימים אלו. [מ"ב שם סק"ע, ועיין בחנוך לנער להגר"י בלויא ענ"ז, שכתב דלקטנים לפני גיל חינוך אין לאסור, ובמ"ב דרשו הביא מהגר"י אלישיב שלא החמירו בבשר עוף או תבשיל בשר לקטנים עד גיל תשע].

ג. חולה מותר באכילת בשר כשצריך לכך. [רמ"א שם ס"ג, ועיין בשע"ת שם סקכ"ח שכתב בשם השב"י, דמעוברות ומיניקות שקשה להם אכילת דברים אחרים, ומבקשים היתר לאכילת בשר, יש להתיר להם אכילת בשר עוף, ואם אפשר, טוב שיחמירו על עצמם

מיום ז' אב, כמו שכתב המגן אברהם לענין יולדת בריאה].

ד. המבשל תבשיל בשרי לכבוד שבת או סעודת מצוה, מותר למבשל לטעום מעט, לצורך הטעמת התבשיל, שאין זה בכלל אכילה האסורה משום שמחה. [מבית לוי ח"ג עמ"ט, וכעין זה כתב בשע"ת שם סקס"ח בשם הפמ"ג, גבי חתיכת בשר שנפל לתבשיל פרוה, שיתנו לטבח ישראל שיטעום מהתבשיל ואם אין בו טעם בשר, התבשיל מותר, דטעימה כזו מותרת, מאידך בשו"ת התעוררות תשובה ח"ב סקס"ט כתב שלא לבלוע הטעימה, רק לטעום ולפלוט].

ה. בשלוש סעודות דשבת מותר לאכול בשר. והוא הדין בסעודת ברית מילה, פדיון הבן, סיום מסכתא, ולא הותר אלא להשייכים לסעודה זו, דהיינו אלו שהיו באים להשתתף בה גם בזמן אחר, משום קורבה או ידידות. [רמ"א ומ"ב שם].

ו. בסעודת בר מצוה, מותר לאכול בשר. [יד אפרים על המג"א סקל"ג].

ז. בשבוע שחל בו תשעה באב, גם בסעודות מצוה אין להתיר אכילת בשר רק למנין מצומצם, היינו שמלבד בעלי השמחה, ובברית הסנדק והקוואטר, והקרובים הפסולים לעדות, ניתן להזמין עוד עשרה אנשים. [ע"פ רמ"א ומ"ב שם].

ח. מותר לבשל מאכלי בשר בתשעת הימים, לצורך אכילתם לאחר תשעה באב. [הליכות אבן ישראל].

ט. שתיית כוס יין של ברכת המזון. הבדלה.

א. אין לברך ברכת המזון על כוס יין או מיץ ענבים, אם לא בסעודת מצוה או בג' סעודות דשבת. [רמ"א ומ"ב שם ס"י]. ובימות החול אפשר לברך על כוס שיכר [בירה] כנפסק

בשו"ע. [סימן קפ"ב ס"ב].
ב. מי ששכח וברך על היין, יטעום מעט שלא יבוא לידי ברכה לבטלה. [מבית לוי].

ג. מותר לשתות כוס יין של הבדלה. [שו"ע שם, וכן מנהג החסידים, וכך נהג הגר"ש אויערבאך, הובא בהליכות שלמה, והרה"ק ר"מ מאמשינוב זיע"א ששה את כל הכוס בבת אחת ואמר שהגם שנראה כגרגר, שונה מוצאי שבת זה, שאם יפסיק אסור לו להמשיך השתיה, מהגר"ב פרידמן. מאידך יש נוהגים כמו שכתב הרמ"א, דאם יש לו קטן שהגיע לחינוך ברכה, יתן לו לשתות הכוס, ואם אין לו ישתה הוא בעצמו].

י. האם מותר לערב יין בתבשיל או מאפה. משקאות קלים בתערובת מיץ ענבים.

א. כתב בשו"ת שבט הלוי [ח"ט סקל"ב] שלא לערב יין או מיץ ענבים בתבשיל או מיני מאפה לנתינת טעם טוב, מפני קדושת המנהג. [לדעת ה"ט"ז מותר ליתן יין בתבשיל או במאפה אפילו אם מורגש טעם היין, והבאר היטב מסיק להחמיר בזה, אולם במ"ב לא הזכיר את דברי הבאר היטב, ואפשר דסבר להקל בזה, וכשלא ניכר טעם היין, כבר כתב בשע"ת צ"ע לענין תבשיל שנפל בו בשר שאם לא מורגש הטעם מותר, אך עדיין צ"ע בזה, דאפשר שיש לחלק בין יין לבשר דהיינו בא ליתן טעם. שו"ר בהליכות אבן ישראל להגר"י פ"ש דסבר שאם יש בתבשיל או במאפה שישים כנגד היין, מותר].

ב. משקאות קלים בטעם ענבים שברכתם שהכל, אלא שמעורב בהם רכז מיץ ענבים, דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל [אשרי האיש ח"ג פס"ט אות ל"א] שאסורים בשתיה, והגר"מ סירוטה שליט"א מורה להתיר בזה, וכן היה דעת הגר"י פ"ש זצ"ל. [כנזכר בסוף הערה למעלה].

רה"ג רבי יהודה קוק שליט"א
מח"ס "נופת צופים" וראש כולל "זכרון חי"

באהל הדף

עיון בסוגיה הנלמדת בדף היומי

אם מותר וראוי להו"ל ספר בתשעת הימים

בעינין לתקן חטא ופגם זה דחשיבות וערך התורה בעינינו, שכן מדנחרב עי"ז על כרחך דע"י תיקונו נזכה לבנייתו.

והנה כשמוציאים לאור עולם ספר חידו"ת בטוב טעם אחר עמל ויגיעה הרבה אין לך "חשיבות וכבוד התורה" יותר מזה שניכר בזה עד כמה שמחשיב ומעריך לתורה שעמל ויגע בה ומחדש חידושים ומפלפל בה בטו"ד ואף טורח להעלותם על הכתב וביותר להדפיסם ולהפיצם לרבים שצריך לזה הרבה עמל ויגיעה וניפוי אחר ניפוי כידוע. ולכן דוקא לעת הזאת בימי האבילות על החורבן שממעטים בשמחה ראוי להדפיס ולהו"ל חידו"ת, שכן ביותר בעידן זה בעינין "לתקן" לחטאים שגרמו בשעתו לחורבן ביהמ"ק [ויעו"י במ"ב בסו"ס תקנ"א (ס"ק קג')] שהביא לכוונת האר"י שכ' דבג' שבועות עד ט' באב צריך להתאבל אחר חצי היום ויבכה כמו חצי שעה ע"ש]. ועי"ז ה"ה מתקן לפגם בדלא "החשיבו" לתורה כערכה, והבן בס"ד.

אולם ביותר נר' דדוקא לעת הזאת יש להוציא לאור. דהנה יעו"י בנדרים (פא). דא"ר יהודה אמר רב מאי דכ' מי האיש החכם ויבן את זאת, דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולמלאכי השרת ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכ' ויאמר ה' על עזבם את תורתו וכו', והיינו שלא בירכו בתורה תחילה ולכן "אבדה הארץ" שנחרב ביהמ"ק, ויעו"ש בר"ן שהביא למגילת סתרים דרבינו יונה שכו' וז"ל, אלא ודאי עוסקים היו בתורה תמיד ולפיכך היו חכמים ונביאים תמהים על מה אבדה הארץ עד שפירשו הקב"ה בעצמו שהוא יודע מעמקי הלב שלא היו מברכים תחילה, כלומר שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ שיהא ראוי לברך עליה שלא היו עוסקים בה לשמה ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה, והיינו לא הלכו בה כלומר בכוננתה ולשמה, אלו דברי ר' יונה החסיד ז"ל, והם נאים וראויין למי שאמרם, עכ"ל הר"ן יעו"ש. ומבואר א"כ דחורבן ביהמ"ק וכל גלותינו הוי מתוך שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כדבעי כפי שהעיד בנו יוצרינו ית"ש, וא"כ ש"מ דכדי שנזכה שיבנה ביהמ"ק במהרה

תענית דף כו: משנכנס אב ממעטין בשמחה וכו'. ונסתפקתי אם ראוי להמתין בהוצאת הספר עד אחר ט' באב מחמת דהוי "דבר שמחה". והנה מצד תשעת הימים פשיטא דמותר ואפי' אי הוי "שמחה גדולה" שכן הוי דבר מצוה דמותר לכתחילה ולא גרע מסעודת "סיום מסכת" שמותר לעשותו עם בשר ויין כש"כ המהר"ל [בה' ת"ב עמ' רלח' ס"ו], וכ"כ במנהגי מהר"א קלויזנר ז"ל [ס' קלג' הערה א'], ובמנהגי מהר"א טרנא [עמ' עו]. והובא ב"דרכי משה" וברמ"א באו"ח [ס' תקנ"א ס"י] יעו"ש, דכ"ש וק"ו שמותר להו"ל ספר חידו"ת דאית ביה "לימוד תורה ברבים" דשקול כנגד כל התורה כולה. ובר מן דין דבמקום "מצוה" הכל שרי ואף לישא אשה מותר ואע"פ שיש בו "שמחה" וכגון שעדיין לא קיים פו"ר, ומה שנהגו שלא לישא אשה כלל ה"ט משום דלא מסמנא מילתא, כש"כ הר"ן בספ"ק דתענית והובא ב"דרכי משה" וברמ"א שם (ס"ב), ובמ"ב יעו"ש. וא"כ פ' דמותר לכתחילה להדפיס ולהו"ל ספר חידו"ת, וזריזים מקדימים למצות, ושיהוי מצוה לא משהינן.

כרבת מולא טבא וגדיא יאה
 בלב מלא שמחה וגילה, בקול צהלה ורנה, בהדרת כבוד, תבענה שפתינו בהלל והודיה לשגר בזה ברכותינו המאליפות מעומק וחדוותא דליבא מזלא טבא וגדיא יאה קדם

הנה'צ רבי **ישראל ארנסטר** שליט"א
 חדב"ג כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א ולאביו ידידינו הנכבד

הגאון הצדיק רבי **מנחם** שליט"א ראש ישיבת ויזניץ לרגל שמחת אירוסין בנו החתן המופלג בתו"ש עדיז לגאון ולתפארת מגזע אראלים ותרשישים

הרב **יחזקאל שרגא** שליט"א
 עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידינו הנכבד

הרה"צ רבי **חיים מאיר הגר** שליט"א
 בן כ"ק אדמו"ר מוויזניץ שליט"א מודושלים יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

כרבת מולא טבא וגדיא יאה
 ברגשי כבוד ויקר נשגר בזה מלא הטנא הברכות מאליפות ומרובבות קדם

הרה"צ רבי **ישכר שלמה זלמנוביץ** שליט"א
 מטב"ק כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א לרגל שמחת הולדת הנכד למזל"ט בן אצל בנו האברך החשוב

הרב **ברוך** שליט"א
 ראשי חבורת הבחורים בבית מדרשנו קדושת שמעון לונדון ולחמיו ידידינו הנכבד

הרה"ג ר' **יהודה טרייטל ברנדסדופר** שליט"א
 ריש מתובתא בישיבה גדולה בלונדון יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

כרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש מגזע אראלים ותרשישים

הרה"צ רבי **נתן יוסף טאגר** שליט"א
 מחשובי מתפללי בית מדרשנו קדושת שמעון לונדון לרגל שמחת הולדת הנכד

בן אצל חתנו ידידינו האברך החשוב

הרב **אליקים געציל בערגער** שליט"א
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

כרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"צ ר' **יעקב יצחק גולדברג** שליט"א
 מסור בלו"ג לכל מפעלות חצר קדשיו ולמוחותו ידידינו הנכבד

הרה"צ המפארי ר' **בנימין אפרים הכהן ברזסקי** שליט"א
 לרגל שמחת הולדת הנכד בן אצל חתנו בנו ידידינו הנכבד האברך החשוב

הרה"ג ר' **משה ברזסקי** שליט"א
 מרבני מלל חדותא דרבי שמעון יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

שמחת השלום זכר בליל שב"ק בבית מדרשנו הגדול בבית שמש

כרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש

הרה"צ ר' **צבי יוסף חיים לנדאו** שליט"א
 לרגל שמחת הולדת הבת למזל"ט והברכה אחת לאמו החשובה

מרת **לנדאו** תל"ט
 יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

כרבת מולא טבא וגדיא יאה
 לידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש

הרה"צ ר' **נחמן ברוך בלעדי** שליט"א
 מסור בלו"ג למען גליונו מידי שבוע בשבוע ולאביו ידידינו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש

הרה"צ המפארי ר' **יוסף** שליט"א
 לרגל שמחת הולדת הבת הנכדה יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לעילוי נשמת
 הרה"צ רבי **שמואל זלמן זצ"ל**
 בהגה"צ רבי אהרן צבי זצ"ל אב"ד טשינקא נלב"ע ב' מנחם אב תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו ידידינו הנכבד והנעלה הרה"צ ר' **חיים אהרן צבי בריסק שליט"א**

כרבת מולא טבא וגדיא יאה
 נדבת ידידינו הנכבד מחשובי אנ"ש

הרה"צ ר' **דב פנחס הלוי סגל** שליט"א
 איש חסד לכלל ולפרט לרגל שמחת אירוסין בנו החתן המופלג בתו"ש עדיז לגאון ולתפארת מגזע אראלים ותרשישים

הבה"ח **יעקב יוסף שלמה הי"ד**
 עב"ג הכלה החשובה תחי' בת ידידינו הנכבד

הרה"ג ר' **אהרן הכהן כהנוביץ** שליט"א
 יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לעילוי נשמת
 הרה"צ ר' **מאיר יעקב**
 בן ר' **דוד זצ"ל**
 נלב"ע כ"ח תמוז תשס"ז ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו ידידינו הנכבד והנעלה האי גברא יקירא נודע לשם ולתהילה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה

הרה"צ המפארי ר' **דוד גרין** שליט"א
 מחשובי מתפללי בית מדרשנו בב"ב

לעילוי נשמת
 הרה"צ ר' **אליעזר ליפמן ז"ל**
 קוונ: **מיכאל הכהן ז"ל**
 נלב"ע ב' ב' תמוז תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו ידידינו הנכבד מחשובי מתפללי בית מדרשנו תפלה למשה צפת אשר זכה לקרבה יתירה מטב"ק מרן אדמו"ר זיע"א ולהבדלותא כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הרה"צ ר' **שמואל הכהן יזאב** שליט"א

נא להרבות בתפילה
 לרפואת חבירנו היקר האברך **יעקב בן מחלה**
 ה' ירפאהו ויהי'מהו בתושח"י

וקראת לשבת עונג
הודעה דחופה ממערכת אהל מועד

היות והוצאת הגליון מידי שבוע בשבוע נכרכת בטרחות גדולים ובהוצאות כספיות מרובות

על כן חובה על כל קורא
ללא יוצא מן הכלל לתת הוראת קבע למען המשך החזקת הגליון בסכום של לכה"פ 30 ש"ח לחודש

ניתן לתרום בנדרים פלוס ע"ש אהל מועד או אצל משב"ק כ"ק אד"ש הרב אהרן לוסטיג שליט"א

ויה"ר שזכות רבוה"ק וזכות הפצת דברי תורתם יעמוד לכם ולזרעיתכם לישועה בכל מילי דמיטב בני חיי ומזוני רווחי וכל טוב, אמן.

"ואהבת לרעך כמוך": אבקש שלא לקחת יותר מגיליון אחד

מאהדרת ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכיו"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות

ניתן לתרום למען החזקת הגליון, וזיכוי הרבים בהפצת תורה וחסידות, לזכות, להצלחה, לרפואה, לעי"ג

בכל עמדות 'נדדים פלוס' - ע"ש 'אהל מועד' או בנק דיסקונט, סניף 139, חש' 171396512, ע"ש ד. לוסטיג

ניתן לקבל את הגליון בכתובת מייל: 6438838@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למערכת גליון 'אהל מועד' ואין רשות להעתיק בלי רשות מהמו"ל בטל': 052-7160388

לעילוי נשמת איש חסד הרה"צ ר' **רפאל** ב"ר **חיים יעקב** הלפרין ז"ל

לעילוי נשמת איש חסד הרה"צ ר' **פנחס גרשון** ב"ר **אברהם** לנבנרג ז"ל

